

Egymást is formálni kell

A lélektelenül elvégzett munkát nem pótolhatja a profin kivitelezett alkotás, mondja Sipos Béla fafaragó művész, aki szerint az is művészet, ha az ember egy szép családot lát.

9. oldal

Átokmondó pópa

A pap nem csak áldani szokott, hanem átkoz is, „megront” és rontásokat old fel? Vajon ahhoz kinek az erejét kéri? Hogy képes ugyanaz az ember áldást és átkot is kérni?

10. oldal

Csodatevő gyógyítók

Minden csodadoktor kezelése az elején hatni fog. Miért? Mert amíg az orvos nemegyszer elveszi, addig a természetgyógyász sokszor visszaadja a reményt. De csak azt.

11. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2018. MÁJUS • 29. évfolyam 9-10. szám • Ára 3 lej

Csodák, jelek, gyógyítás és nyelveken szólás: vizsgáljátok meg a lelkeket!

Isten minden korban és minden időben kegyelmi ajándékokkal látja el az Ő gyermekeit, hogy ebben a világban betölthessék küldetésüket és szolgálatukat. A kegyelmi ajándék nem egyszerűen tehetség vagy valamilyen képesség, hanem annál természetében más: Isten hatalmának megjelenése. Semmiféle emberi tudás, képesség, tehetség vagy adottság nem kegyelmi ajándék. Az csak Isten szabad, szuverén döntéséből adható, egy adott személynek és egy adott időre.

4. oldal

Jelek és csodák az Ószövetségtől a karizmatikus mozgalmakig

„Bizony, bizony, mondom néktek: aki hisz én bennem, azokat a cselekedeteket, amelyeket én teszek, szintén megteszi, sőt ezeknél nagyobbakat is tesz.” (Jn 14,12). Jézus az ő földi csodáinak folytatását ígérte az apostoloknak. Ennek beteljesedéséről a pünkösdi eseményeket követően olvashatunk: Jézus nevében ördögöket űznek ki, nyelveken szólnak, betegek-re teszik rá kezüket, és azok meggyógyulnak. A pünkösdi-karizmatikus mozgalmak éppen ezt a pünkösdkor született egyház-formát szándékoznak a maguk túlzó és elsöprő lendületével helyreállítani.

6. oldal

Ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság

Azt szokták mondani, hogy a mai, modern ember nem tud mit kezdeni a lelki dolgokkal, már nem lelki. Az igazság az, hogy az ember soha nem is volt lelki. A bűneset után, Isten színe előtt való kiűzetésünket követően elvesztettünk mindent, ami Isten Lelkének értését, látását, a Benne való megerősödésünket adta. Ma nem az a legnagyobb tévedésünk, hogy Isten Lelkét elérhetetlennek tartjuk, hanem ellenkezőleg, nagyon is könnyen elérhetőnek, irányíthatónak tekintjük. Az egyre több csodatevő azt sugallja, mintha Isten Lelke irányítható, használható lenne. Pedig nem az. Ahol a Lélek megjelenik, ott

megszűnik minden emberi akarat és megjelenik a teljes önátadás. Ám ez nem nyelveken szólást, összerogyást jelent, hanem szabadságot: ahol az Úrnak Lelke, ott szabadság van. Ez nem egy újfajta, eddig ismeretlen szabadság, ami újfajta megjelenéssel döbent meg a világot, hanem az első, elvesztett szabadságunk. Isten Lelke az elvesztett szabadságot adja vissza, az örvendezés, a szolgálat, a megújult élet szabadságát. Mi nem a Lélek megjelenését keressük, hanem Jézus Krisztust, az Urat. Mert ahol ott az Úr, ott van az Ő Lelke is. És ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság.

www.facebook.com/harangszo

PÜNKÖSDI PÁSZTORLEVÉL

Jöjj, teremtő Lélek!

„Jézus erre ismét ezt mondta nekik: »Békesség néktek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket.« Ezt mondván, rájuk lehelt, és így folytatta: »Vegyetek Szentlelket! «” (Jn 20,21-22).

A régiekkel mondott pünkösdi fohászt sohasem szabad múlt időben ismételni. Egyéni és közösségi életünk egyaránt rászorul az állandó és folyamatos, valamint a jövőre is biztosított Lélek-jelenlétre. Ha a Lélek-érkezést, csak valamikori első pünkösdként és az anyaszentegyház születésnapjaként emlegetnénk, két végzetes hibát követnénk el.

Először, ha a történelmi múltba sorolnánk, akkor sokaknak kísértése lenne, hogy lezárt eseménynek gondolja. Másodsor, többen oktalan elbizakodottsággal azt hirdetnék, hogy nincs miért kérni Istennek Lelkét, mert az már véglegesen azoké, akik megérdemelték.

A pünkösdi ünnepének érzékelhetően alacsonyabb hőfoka abból is adódik, hogy Isten Szentlelkét kiváltságos ajándéknak tekintik még a templomba járók is. Sajnos a hitben erősebbek között is akadnak bőven, akik a kiemelkedőbb szellemi képességet, vagy az előkelő értelmi adottságot mint isteni részrehajlást emlegetik, esetleg a környezetüknek ezt sugallják.

A Szentlélek Isten harmadik létformája, és semmi esetre sem valamilyen kiemelt kegyelmi ajándék, vagy titokzatos mennyei erőforrás, amely némelyeket ellát áldásaival, másokat pedig kizár hatásköréből. Egyre többször lehet megtapasztalni, hogy a demonizált modern világban Szentlélek Istent nagy erővel igyekeznek megtagadni, azonban látható munkáját (szolgálat, küldetés, vigasztalás, erkölcs, stb.), mivel az eltitkolhatatlan, igyekeznek az emberi csúcsteljesítmények eredményei közé besorolni.

Hatalmas bűne az egyháznak, hogy most úgy mutatkozik a világ előtt, mint aminek van kiválóan teljesítő része, és van a csőd szélén szédelő szárnya. Ez a kép azért szerencsétlen, mert nincs igazán kiváló, és nem lenne szabad a csőd peremére sem sodródni, ha komolyan veszik az egymás terhének hordozását mint mennyei parancsot.

A világ társadalmainak szétszakadozottóságát (lásd szegények és gazdagok) a bűn következményeként ítéli meg a teológiai ál-

láfoglalás, és nagyon helyesen gyors beavatkozást követel. Várható, hogy a világ is rákérdez az egyház állapotára és megítéli azt. Ennek az ítéletnek az lesz a legfájdalmasabb tétele, amikor a világ fogja felhívni a figyelmet arra, hogy hiányzik a Szentlélek imádata és tisztelete az egyházból.

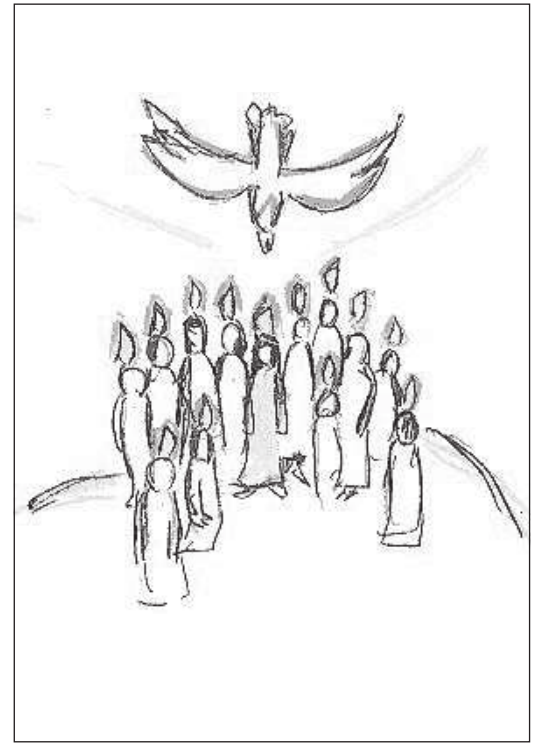
A megoldás Isten teljes elfogadásában van. Ehhez a teljességhez tartozik Isten harmadik létformájának, a Szentléleknek helyes és biztos megismerése, és ajándékainak elfogadása és hasznosítása. Pünkösdi annak ünnepe, hogy Isten harmadik létformájában az ember megkapta az egyetlen lehetősé-

A pünkösdi ünnepének érzékelhetően alacsonyabb hőfoka abból is adódik, hogy Isten Szentlelkét kiváltságos ajándéknak tekintik még a templomba járók is. Sajnos a hitben erősebbek között is akadnak bőven, akik a nagyobb lelki erőt, a kiemelkedőbb szellemi képességet, vagy az előkelő értelmi adottságot mint isteni részrehajlást emlegetik, esetleg a környezetüknek ezt sugallják.

gét annak, hogy megismerje teremtő Atyját, megváltó Krisztusát, és hogy engedelmessegre szánja el magát, és mint szolga az ő Urát kövesse.

Nem elég ismereteket gyűjteni az Atyáról és a Fiúról, nem elég érveket ütköztetni a róluk terjedő elméletek kapcsán, ellenben létszükséglet a Lélek nyomán felismerni és feltétel nélkül követni az Úr akaratát. Isten harmadik személye tehát nem többlet, hanem személyessé tevő hatalom. Ennek jelentősége abban lehelhető fel, hogy az önmagát kijelentő Isten nemcsak megszólít, hanem bennünk is megszólal.

Három titok áll a bennünk való megszólalás hátterében: a hitnek, Isten megismerésének és az engedelmesseggnek a titka. E három titok a Szentlélek munkájában oldódik fel és lesznek igazi értékek. Rendkívül

lényeges megismerni, hogy Isten Lelke vezeti az embert, mégpedig úgy, amiként önmagát sohasem tudná. A legcsodálatosabb értelem, a legpáratlanabb szellemiség is tévelygő torzó Isten harmadik létformájából támadó vezetés nélkül.

A lelkipásztorok Isten Lelkének köszönhetik az igehirdetés csodáját, azaz a bizonyágtétel lehetőségét, amelyben Isten kijelentése ige-, gyülekezet- és időszerű lesz. A Lélek ajándéka az is, hogy a hallgatóság is a Szentlélek munkája által épül a prédikáció elfogadásakor.

Isten Szentlelke által közli önmagát és akaratát, de csak azok kapnak meg mindent, akik ugyancsak Szentlélek által követik Őt. Íme, miért fontos, hogy pünkösdi üneppé legyen a világban. Ezért központi kérdés az egyházban. Ha valóban azt akarjuk, hogy „tüzet fogjon e fásult világ”, akkor mától állandóan könyörögjünk a régiekkel együtt: Jöjj, teremtő Lélek!

CSÚRY ISTVÁN

Három titok áll a bennünk való megszólalás hátterében: a hitnek, Isten megismerésének és az engedelmesseggnek a titka. E három titok a Szentlélek munkájában oldódik fel és lesznek igazi értékek. Rendkívül lényeges megismerni, hogy Isten Lelke vezeti az embert, mégpedig úgy, amiként önmagát sohasem tudná. A legcsodálatosabb értelem, a legpáratlanabb szellemiség is tévelygő torzó Isten harmadik létformájából támadó vezetés nélkül.

Akadálymentes Krisztus-követés

Ha Krisztust követed, akkor az ő Anyaszent-egyházának a tagja akarsz lenni. Ha őt követed, akkor esetleg már rájöttél, hogy ez nem mindig könnyű. De akkor is meg kell maradnod az egyházadban, ha ez áldozathozatallal jár. Nem kell most életeddel és véreddel bizonyítanod, hogy hűséges keresztyén vagy, de lehet, hogy több türelemre, alázatra, szeretetre és elnézésre lesz szükséged.

Túlzás talán állítani, hogy nehezebb dolgod van, mint azoknak, akik egykor szemtől-szembe álltak Jézussal, és látták csodáit, a meggyógyult betegeket, a jóllakott éhezőket, a feltámadt halottakat. Ma már nem tapasztaljuk azokat a csodákat, amelyekkel a korai egyházat erősítette az Úr. Bizonyosságod a Szentírás, ami most mindenki számára könnyen és olcsón (vagy épp ingyen) elérhető. Ezért azt is mondhatni, hogy sokkal könnyebb neked, mert biztonságban, kényelemben követheted az évezredek által megbizonyított igazságot.

Sokszor épp a kényelem lesz akadály. „Nem megyek templomba, mert most túl hideg van, esetleg tikkasztó kánikula. Kemény a pad. Nem jár a villamos, sár van az utcán. Elhanyagolom egyházamat, mert unom. Érdekesebb, szórakoztatóbb, viccesebb dolgokat találok a világban. Nem megyek istentiszteletre, mert megnézhetem a tévében, meghallgathatom a rádióban vagy interneten. Közben fel sem kell rendesen öltöznöm. Vasárnap fel sem kelek, mert szombat nagy mulatság volt, hétfőn pedig vár a munka.”

Máskor a türelem és a szeretet hiányzik. „Nem akarok többé a gyülekezet tagja lenni, mert X és Y csúnyán néznek rám. Nem

akarok a templomban igehirdetést hallgatni, mert nem tetszik az új pap, nem tetszik a hangja, a szakálla, a kopaszsága, antipatikus a felesége, szemtelen a fia. Többé a templom közelébe se megyek, mert a harangozó megbántott, a kántor nem azt a pártot támogatja, ami nekem a szívem csücske, és egy újonnan beköltözött család elfoglalta a padot, ahol ko-

Akkor is meg kell maradnod az egyházadban, ha ez áldozathozatallal jár. Nem kell most életeddel és véreddel bizonyítanod, hogy hűséges keresztyén vagy, de lehet, hogy több türelemre, alázatra, szeretetre és elnézésre lesz szükséged.

rábban ültem. Nem akarok többé református lenni, mert már a romák is (vagy románok, tótok, a faluszéli gyűttmentek, a kéregetők, vagyis bárki, aki másféle) ide járnak!”

Aztán akadályá válhat az is, hogy a mai emberének zavaros életfilozófiáját rávetítjük az egyházra. „Nem akarok keresztyén lenni, mert beleszólnak (belepofáznak?!) az életembe! Most már demokrácia van, nem? Bár hiszek Istenben, a templomot ki nem állhatom, mert minden olyan elmaradott és ósdi, még a bútor is szuvas. Meg a papi ruha is olyan fekete. Miért nem modernizálják már ezt az egészet? Máskor: miért hoznak be minden új számárságot, új énekeket, meg ezt

az új módit, hogy a konfirmandus Józsika olvassa a lelkész helyett a lekción? (Hát ezért fizetjük a papot?). Aztán persze mindig csak Jézusról beszélnek, meg mind a Bibliát olvasásuk (nem unják még?). Vagy ellenkezőleg, mindig szóba hozzák a különböző nagyvilági eseményeket, a választásokat, a migrációt, a háborút, a gazdasági válságot – nem azért jöttem, hogy a templomban is erről papoljanak!”

Ahhoz, hogy az egyházban jól érezzem magam és kitartó maradjak a Krisztus-követésben, talán jó lenne tisztázni valamit a kezdetektől. Az egyházhoz tartozni nagy ajándék és hatalmas kegyelem. Isten számára ugyanis fontos vagy, mert szeret téged, és érted adta egyszülött Fiát. De épp ezért, az egyház nem a te kényelmedről, szimpátiáidról, igényeidről, szórakozásodról, el-

várásaidról szól.

Nem az egyháznak kell igazodnia a te futó ötleteidhez, szeszélyeidhez, kedvedhez, hanem neked kell megismerned jobban azt az Istent, akinek a tiszteletére járunk a templomba, akkor is, ha a pad kemény, a szomszéd szúrósan néz, a pap nehézkesen beszél és a tévében remek sorozatot vetítenek. Mert ez ajándék, amit kapunk a Mindenható Úr Istentől, és az első keresztyének akkor is kinyújtották hálás kezüket érte, ha a karjuk szénné égett miatta. Akard te is elfogadni, minden zavaró körülmény ellenére, mert életet nyersz!

WAGNER ERIK

Csudák, jelek, gyógyítás és nyelveken szólás:

Isten minden korban és minden időben kegyelmi ajándékokkal látja el az Ő gyermekeit, hogy ebben a világban betölthessék küldetésüket és szolgálatukat. A kegyelmi ajándék nem egyszerűen tehetség vagy valamilyen képesség, hanem annál természetében másabb: Isten hatalmának megjelenése. Semmiféle emberi tudás, képesség, tehetség vagy adottság nem kegyelmi ajándék. Az csak Isten szabad, szuverén döntéséből adathat, egy adott személynek és egy adott időre.

A KEGYELMI AJÁNDÉKOK

A Szentírásban nem olvasunk olyan gyermekéről Istennek, akinek ne adatott volna kegyelmi ajándék az ő szolgálatának elvégzéséhez. A pátriárkák, Mózes, Józsué, vagy éppen Sámson, vagy bármelyik próféta, mind rendelkeztek kegyelmi ajándékokkal. Az Újszövetség gyermekei nem valami, az üdvörtörténetben addig ismeretlen ajándékot kaptak Pünkösdkor, hanem Istennek ugyanazt a ható erejét, amivel Isten a világ teremtésétől fogva addig is jelen volt az Ő gyermekeinek életében.

Az Újszövetség kegyelmi ajándéka semiben nem tér el Istennek az Ószövetségben felmutatott Lelkének erejétől, csupán megmutatkozott az Út, ami által ez a Lélek megjelenik, ez pedig Jézus Krisztus volt. A pünkösdi Szentlélek Jézusra mutat, és arról tesz bizonyosságot, hogy Isten számtalan üzenet és önkijelentés után legutoljára, a lehető legteljesebben és véglegesen Jézus Krisztusban mutatkozott meg. Jézus Krisztus után nincs önkijelentése Istennek: az Ige testté lett.

A Szentlélek tehát nem egy önálló, szuverén erő vagy spirituális megmutatkozás, hanem Istennek Jézus Krisztus által felmutatott ereje. Ez az erő sokféleképpen mutatkozott meg az egyház életében, mindig akkor, ott és úgy, ahogy az Isten országának ügyét a legjobban szolgálta. A Lélek megmutatkozását pedig soha nem az ember dönti el, hanem az egy, igaz és mindenek felett uralkodó Isten.

A kegyelmi ajándékok számosak. Minden történelmi és nem különben üdvörtörténeti kornak megvoltak a maga kegyelmi ajándékai. A prófétálás, a törvényértelmezés, a tanítás, a csodatétel, az étel megszorítása, a gyógyítás, a halottak feltámasztása, az idegen nyelveken szólás, vagy éppen a nyíratlan hosszú hajban lévő pusztító ereje Sámsonnak mind Isten Lelkének megnyilvánulása volt. Mindig, mindenkor, ott és azt adta Isten, amire éppen szükség volt az Ő országának építéséhez. Ma is vannak hathatós és erős kegyelmi ajándékok, mint az igeértés és -hirdetés ajándéka, a szenvedés és vértanúság, a misszióra való készség, a nőtlenség a szolgálat érdekében, a bölcsesség, a türelem és a Lélek megannyi gyümölcsének ajándéka.

KARIZMATIKUS MAGATARTÁS

Isten Igéjétől teljességgel idegen a ma a világban megtapasztalt karizmatikus jelenség és magatartás. Soha és sehol az Isten Igéjében nem jelenik meg Isten az Ő Lelke által úgy, ahogy azt ma a karizmatikus gyülekezetekben vagy akár az internet csodatevőinél látjuk.

Urunk Jézus Krisztus soha, egy pillanatig se tanította, mutatta vagy tapasztalta ezt a fajta magatartást. Se az apostolok, se hitvalló őseink, senki, a hitükért az életükkel fizető hithőseink nem ismerték ezt a túlfűtött rajongást, rángatózást, érthetetlen ordibálást, hanyatt vágódást, és programszerű gyógyítást.

A Szentlélek azon csodás kegyelmi ajándékai (halott feltámasztása, gyógyítás, nyelveken szólás, prófétálás), melyek a Szentírásban fel vannak sorolva, és amik az I. századi keresztyénséget, az apostoli kort jellemezték, csak arra az időre és különleges céllal adattak és ma már nem működnek, mint az apostoli korban, mert elmúltak. Akkor és ott azért adattak, hogy Isten maga tegyen bizonyosságot Jézus Krisztus feltámasztásáról és útjára indítsa az akkor formálódó egyházat.

A Szentírás alapján egyértelműen meghatározhatjuk ezeket az ajándékokat, melyek azért adattak, hogy az evangélium az I. század során hatékonyan tudjon terjedni, és addig adattak, amíg a mindenre elégséges Szentírás (Sola Scriptura) minden irata létre nem jött. Maga Pál apostol is figyelmezteti erre a korinthusi gyülekezetet: „*De legyen bár prófétálás: el fog töröltetni; legyen nyelveken való szólás: meg fog szűnni; legyen ismeret: el fog töröltetni. Mert töredékes az ismeretünk, és töredékes a prófétálásunk. Amikor pedig eljön a tökéletes, eltöröltetik a töredékes.*” (1Kor 13,8-10)

Amikor Jézus Krisztus életének, tanításának, halálának és feltámasztásának szemtanúi is meghaltak, velük együtt ezek, az emberekre bízott és emberek által gyakorolt lel-

ki hatalmi megnyilvánulások is véget értek. Nem is volt szükség többet rájuk, hiszen Isten Lelkének vezetésével kialakult a Szentírás kánonja, és ez a legvégső kegyelmi ajándéka Istennek elégséges az Ő akaratának megismérlésére: „*A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.*” (2Tim 3,16-17) Mint ahogy ma már nincsenek közöttünk Péter és Pál apostolhoz hasonlítható emberek, úgy nincsenek már közöttünk a nekik adatott kegyelmi ajándékok sem.

Mielőtt azonban számba vennénk a már nem létező kegyelmi ajándékokat, nagyon

fontos kijelenteni és aláhúzni: ma is vannak csodálatos, megmagyarázhatatlan gyógyulások, ma is vannak csodák. De ezek már nem emberhez kötöttek és nem ember által vannak, nem nyilvánosak, főleg nem liturgikus, szervezett közegben: ezek Isten titokzatos, szuverén megnyilvánulásai a világban: „*Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok.*” Ezért tehát nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,15-16)

A PRÓFÉTÁLÁS

A prófétálásnak két formája van: a jövőbe néző és a jelenre néző prófétálás. Az ószövetségi próféciaíknak alig öt százaléka szól jövőbeni eseményekről, a többi inkább arról, hogy a már kijelentett igazságokat hogyan alkalmazza a próféta Isten népének akkor adott, mindennapi helyzetében. Az Újszövetségben ugyancsak megmarad ez a két irány. Isten prófétáinak csak egy része töltötte be azt a küldetést, hogy a kijelentés hiányzó részeit közvetítse, de miután teljessé lett Isten kijelentése Jézus Krisztusban, a testté lett Igében és ennek ma is megtapasztalható formájában, a Szentírásban, ez a jövőbe tekintő prófétálási forma megszűnt.

vizsgáljátok meg a lelkeket!

A másik prófétálási forma, amelyik éles látást kapott az Úrtól, hogy a már kijelentett igazságokat alkalmazzák a gyülekezet életére, napjainkban is megvan és meg is fog maradni az igehirdetésben és igemagyarázatban!

Pál apostol leveleiből világosan kiderül, hogy a prófécia jelértékű, és arról tesz tanúbizonyságot az embereknek, hogy az Úr ma is működik. Maga a szó is azt jelenti, hogy előhozni, előadni azt, amit az ember Istentől lát, hall. Az Úr ma is cselekszik, és ha igaz a prófécia, az a gyümölcsből fog kiderülni. Ugyanis, ha valami Istentől származik, az nyilvánvalóan és letagadhatatlanul épít, bátorít, vigasztal.

A NYELVEKEN SZÓLÁS

Ez a legnépszerűbb karizma a mai idők karizmatikus mozgalmában, talán azért, mert teljességgel ellenőrizhetetlen, számonkérhetetlen a tartalma. Pedig a Szentírásnak nagyon világos kijelentése van ezzel kapcsolatban: „Amikor ez a zúgás támadt, összefutott a sokaság, és zavar támadt, mert mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni. Megdöbbenek, és csodálkozva mondták: *Íme, akik beszélnek, nem valamennyien Galileából valók-e? Akkor hogyan hallhatják őket mindegyikünk a maga anyanyelvén?*” (ApCsel 2,6-8)

A nyelveken szólás ajándéka Jézus Krisztus missziói parancsához kapcsolódik. Az egész világba induló, az idegen nyelvű népet megszólító tanítványoknak tudniuk kellett nyelveken szólani. Különben nem indulhatt volna el az egyház igehirdető szolgálata. Pál apostol az ezzel való visszaélésre is figyelmeztet: „De a gyülekezetben inkább akarok öt szót szólani értelemmel, hogy egyebeket is tanítsak, hogy nem mint tízezer szót nyelveken.” (1Kor 14,19). Aki pedig ebből sem értette volna, mire figyelmeztet Pál, azoknak még határozottabban mondja: „Azért aki nyelveken szól, imádkozzék, hogy megmagyarázza.” (1Kor 14,13) illetve: „Ha nyelveken szól is valaki, ketten vagy legfeljebb három szóljanak, mégpedig egymás után; egyvalaki pedig magyarázza meg!” (1Kor 14,27) Ma nagyon sok nyelveken szóló van, de senki nem tudja azt megmagyarázni. Talán azért, mert mivel nem Istentől van, nincs mit megmagyarázni.

A GYÓGYÍTÁS

A gyógyítás Isten szuverén döntése. Mint ahogy a betegség is az. A bűn által az ember a halált választotta, mert „a bűn zsoldja halál” (Róm 6,23), a betegség pedig a halál előszobája. Minden betegség az ember gyengeségéről, elesettségeről és legfőképpen vé-

gességéről tesz bizonyosságot. Számos esetben olvassuk, hogy a betegséget maga Isten adja, de mindenképpen megengedi. Figyelmeztető, nevelő vagy éppen büntető céllal Isten nagyon sokszor még éppen az Ő gyermekeinek az életében is megengedi a betegséget. Maga Pál apostol is beteg, tüskék adtak a testébe, amit Isten nem gyógyít meg. Mert célja van a betegséggel.

A gyógyulás is Istentől van. Lehet és kell is imádkozni a betegekért, hiszen szeretetünk legszebb kifejezése ez irántuk Isten előtt, de tudnunk kell, hogy Isten adja (vagy nem adja) a gyógyulást. Jézus Krisztus szolgálatában és a vele együtt szolgáló apostolok életében is Isten hatalmának megnyilvánuló jele volt a gyógyítás. Az apostolok korával ez is lezárt. Jakab levele már ezzel a karizmával nem rendelkező gyülekezetnek szól: „*Beteg-e valaki közöttetek? Hívassa magához a gyülekezet véneit, hogy imádkozzanak érte, és kenjék meg olajjal az Úr nevében*” (Jak 5,14).

ISTEN LELKÉNEK JELENLÉTE

Többféle tűz van. Az a tűz, ami Isten Lelkétől jön, az az erőnek a tüze, nem a látványnak. A Lélek tüze a kohóban izzó acélnak a tüze, ami izzásával megtisztít a salaktól és megedz, ellenállóvá tesz a világ lelkének kísértéseivel szemben. A Lélek tüze kettős lángnyelv: megosztja gyümölcsseit, átölel, megerősít, egyensúlyt teremt, megmutat, hűséggel kitart. A Lélek tüze lecsendesít, megnyugtat, megerősít. Ezzel a megerősítő, megedző tűzzel tartottak ki üldözött testvéreink a halál árnyékának völgyében. A Lélek tüze a bölcsesség, a világosság tüze, az életető, gyümölcsöt termő tűz. Isten Lelkének tüze izzással edz.

A rajongás tüze nem izzik, hanem lobog. Hatalmas, látványos lánggal ég, vakítóan világít, de aggaszt, torzít és felemész mindent. A rajongás tüze szalmaláng, ami csak addig ég, amíg újabb és újabb anyagot nem fogyaszt el. Aztán elhamvad, kialszik, kihűl. Nem tartós. A rajongás tüze mindent megemész, megijeszt, elbizonytalanít, vakká tesz, elveszi a bölcsességet, megvakítja a szemet, hogy ne lásson. Lángolása öncélú, csak magáért és a maga dicsőségéért lángol. Amibe nem tud belekapni, és amit nem tud meggyújtani, azt kitagadja, megveti, kárhóztatja, lenézi, leftymálja.

Isten Lelkének tüze izzik, a rajongás lelkének tüze lobog. Isten Lelke lecsendesít, megerősít, megedz, a rajongás lelke felzaklat, felszínessé tesz, kiéget, elhamvaszt. Isten Lelke megtart, a rajongás lelke felemel és aztán a mélységbe taszít.

Isten Lelke nem egy külön imáandó entitás. Annál sokkal több. Isten Lelke önmagá-

ban nem értelmezhető. Isten Lelke erő, *dinamisz*, ami összeköt, egybetart két külön entitást, két pólust. Önmagában nem létezhet. A Szentlélek Istennel köti össze az embert, Jézus Krisztussal köti össze az Ő népét, összeköti a Vőlegényt és a Menyasszonyt. Istennek Lelke a kapcsolat, a jelenlét, a vezetés ereje. Olyan, mint a szél a vitorlában két part között, hang a száj és a fül között, melegség a simogató kéz és a simogatott arc között, vigasztalás két egymást ölelő között, Kijelentés az Igét olvasó ember és az Ige között. A Lélek Isten jelenléte az ember felé, ami lehet vigasztalás és megerősítés, de lehet felemelt, figyelmeztető kéz is.

Isten Lelke az összetartó erő Isten és az Ő népe között, amelyik szembe száll a szétdobáló (*dia-bolosz!*) erővel. Akit Isten Lelke megérint, az nem elesik, elvágódik, rázkódik, szétesik, hanem a talpára áll, összeszedetté lesz: „*Miközben beszélt, lélek áradt belém és talpra állított*” (Ezék 2,2).

A Szentháromság szétválasztása külön entitásokra bálványimádás. A Szentháromság titka egy gyönyörű középkori kép szerint: az Atya szereti a Fiút, a Fiú szereti az Atyát, a Lélek pedig az, aki szeret közöttük.

Isten Lelke nem verseng, és nem vádolja a másikat. Isten Lelke nem a tökéletes közösségbe vezet (ugyan hol is van az?), hanem a tökéletlen közösségben felkészít arra, hogy Isten tökéletlen gyermekei tökéletesen szeressék az Urat és szolgálják Őt a világban.

Isten Lelke nem érzés, nem hangulat, nem lelkesedés, hanem erő, stabilitás. Ezt az erőt nem lehet átadni sem érintéssel, sem ráimádkozással, sem tanítással, sem nyelveken szólással, sem betegek gyógyításával. Isten szuverén úr, nem befolyásolja a rajongásunk: „*a szél fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy: így van mindenki, aki a Lélektől született.*” (Jn 3,8)

Semmink nincs, sérültek vagyunk, nem tudunk felmutatni semmit, semmi, amit teszünk, amit mondunk, amit érzünk, sem hitünk, sem vallásunk, sem közösségünk, sem keresztségünk, sem tanításunk nem áll meg Isten dicsősége előtt. Az egyetlen reményiségünk, erőnk, hatalmunk és örökségünk a Kegyelem. Ez tesz bennünket értékessé Isten előtt, egyénileg is és közösségekben is! Hitvallásunk hitelessége nem a hangerő, nem a látvány, nem a lobogás, hanem az életünk gyümölcssei, házasságunk virágai, családunk, gyermekeink öröme és békesége, szolgálataink áldásai. Mindez pedig kegyelemből, Isten Lelke által van.

Ami pedig az igazi karizmat, kegyelmi ajándékot illeti: „*Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.*” (Róm 6,23)

Jelek és csodák az Ószövetségtől

„Bizony, bizony, mondom néktek: aki hisz énben, azokat a cselekedeteket, amelyeket én teszek, szintén megteszi, sőt ezeknél nagyobbakat is tesz.” (Jn 14,12)

Jézus az ő földi csodáinak folytatását ígérte az apostoloknak. Ennek beteljesedéséről a pünkösdi eseményeket követően olvashatunk: Jézus nevében ördögöket űznek ki, nyelveken szólnak, betegekre teszik rá kezüket, és azok meggyógyulnak. A pünkösdi-karizmatikus mozgalmak éppen ezt a pünkösdkor született egyház-formát szándékoznak a maguk túlzó és elsőprő lendületével helyreállítani.

A pünkösdisták, karizmatikusok és neokarizmatikusok éppen ezért különös hangsúlyt fektetnek a Szentlélek megtapasztalására, ami Isten előtti elragadtatott örömben vagy csodás gyógyításokban ölt testet. Manapság ez nagyon sok ember számára tűnik vonzóknak, többnek is, mint azt elsőre gondolnánk! A megújulási mozgalmak tagjai az eredeti, újszövetségi keresztyénséghez, az Apostolok Cselekedeteinek ősegyházi életmódjához próbálnak meg így visszatérni.

A *karizma* görög eredetű szó, ami azt jelenti: kedvesnek lenni [Isten előtt]. A karizmák a Szentlélek kegyelmi ajándékai, melyek közé tartozik a gyógyítás, a nyelveken szólás (*glosszológia*) és a prófétálás is.

Már az Ószövetség is beszél az isteni lélektől sugalmazott tanításról, amit Isten a prófétáknak és a nép vezetőinek adott. Persze ezt nem mindig követték látványos események, hanem néha a bölcsességen

(Mózes vagy Salamon ítéletei) vagy akár egy helyzetben való váratlan talpraesettségen keresztül (Dávid és Góliát) mutatta meg Isten hatalmát népe körében.

Az Újszövetségben az apostolok kapták ezeket a kegyelmi ajándékokat azért, hogy Krisztus nevét hirdetve hitelesen tegyenek bizonyosságot a Feltámadotról. Minden csodának, prófétálásnak, nyelveken szólásnak az igehirdetés alátámasztásaként volt szerepe és helye az ősegyházban. Pál apostol ezzel összhangban kifejezetten tiltja a nyelveken szólást az istentiszteleten, ha nincs, aki azt megmagyarázza.

Hasonlóképpen a csodák is az üdvösségre hívogató jelek! Mint a jelbeszéd kézmozdulatait, azokat is érteni és értelmezni kell! A bibliai csodák nem kétséget kizáró bizonyítékaik akarnak lenni Isten vagy Krisztus hatalmának, hanem illusztrálják Isten megmentő szeretetét. A Vörös-tengeren való át-

kelés üzenete az, hogy Isten megmenti népét a fáraó erős hadseregével szemben. A kánai menyegző vagy az ötezrek megvendéglése afelől nyugtat meg, hogy Krisztusnak gondja van a mi testi szükségünkre is. Ábrahám és Sára pedig azért vártak gyermeket vénségükre, mert Isten ennyire kezében tartja az üdvörtörténet eseményeit, ígérete így teljeseedik be.

A csodák tehát prédikálnak! A csodák ugyanis mindig magára Istenre mutatnak, és arra, hogy a „másik világ” nem csak a képzeletünkben létezik. A csoda „az ember ügyei-be történő isteni beavatkozást kinyilvánító rendkívüli esemény” – hangzik egy klasszikus megfogalmazás szerint. Ahol ez nincs így, ott a csoda érthetetlen és felesleges: naivitás, hiszékenység, hazugság. A csodák tehát nem önmagukért vannak. Istenre mutatnak!

A karizmák szerepét először a montanisták (Kr. u. 160 körül) hangsúlyozták túl azaz, hogy a prófétaság adományát saját érdekeiknek megfelelően kiforgatták. Montanosz két társnőjével együtt (Priscilla és Maximilla) prófétaként lépett fel és azt állította, hogy az isteni lélek nyilatkozik meg általa. A világ végét hirdette és a hagyomány alapján így prófétáltak: „Én vagyok Paraklétosz! (Jézus és a Szentlélek szószólója.)” Állítólagos látomásai alapján Pepuzában (Kis-Ázsia) jövedölte

A pünkösdkor Szentlélek Isten kitöltésével megalakuló ősegyház mintáját pedig aligha követik hitelesen azok, akik fanatikus módon, egy sportarénában tartják show-műsor istentiszteleteiket.

meg a mennyei Jeruzsálem alászállását, ahova össze is gyűjtötte híveit, hogy ott várják meg a világ végét – mindhiába.

Hamarosan a kis-ázsiai püspökök két zsinaton is megvizsgálták és elutasították tanait, de híveit jóslatai beteljesedésének elmaradása sem tántorította el. Ez lényeges jellemzője minden szektának! Miután az egyház kizárta őket, új egyházzá szerveződtek. A mozgalom a 6. század elejére enyészett el, egészen addig tartotta magát.

A 4. században a messzaliánusok (imádkozók) szektája tűnt fel Szíriában és Örményország területén. Tanításuk szerint minden emberi lélekben lakik egy démon, akit a keresztség sem tud kiűzni, csak az imádság és a szigorú aszkézis hatására, a lélekbe költöző Szentlélek szabadítja meg az embert. Próféta sugallatokat álomlátás útján kaptak, ezért nagyra becsülték az alvást. A 431-es efézusi zsinat eretneknek nyilvánította

őket, de más szektákba olvadva (bogumilok, katharok) még évszázadokig fennmaradtak.

A középkori reformáció a Szentírást, Isten ígését állította a hitélet középpontjába. A reformáció jótékony hatással volt a kapitalizmus kialakulására, a polgárosodásra és a nemzeti államok létrejöttére, de ezzel együtt az ún. spirituális élmény háttérbe került az egyházban. Márpedig minden karizmatikus mozgalom gyökere a Szentlélek Isten jelenlétének és erejének megtapasztalásán alapszik. Amíg ez egészséges módon történik, addig a lendületes keresztyén életet és a hiteles tanúságtételt szolgálja, de amint a Szentlélekkel való közvetlen és erőteljes kapcsolat követelménnyé válik, onnantól kezdve a sátán kezében levő, romboló eszközzé lesz.

A pünkösdimozgalom volt az első Lélekmozgalom, ami az újkorban végigsöpört az egyházon. Atyjának Charles F. Parhamet tartják, aki 1900-ban az Egyesült Államokbeli Topeka (Kansas) nevű városában vezetett bibliaiskolát. A Szentlélek-keresztség bibliai bizonyítékait keresték és az Apostolok Cselekedeteit tanulmányozva megállapították, hogy aki Szentlélek-keresztségben részesült, az más nyelveken kezdett szólni. Elmondása alapján hallgatói közül egy nő részesült először Szentlélek-keresztségben, aki kínai nyelven szólalt meg. Hamarosan újságírók, nyelvészek és tolmácsok tanulmányozták a jelenséget, és a korabeli újságok szalagcímeiben hirdették: „Pünkösdi! Eljött pünkösdi!”

A mozgalom másik kiemelkedő személyiségének egy fekete lelkészt, William J. Seymourt tartják, akinek vezetésével 1906-ban a Los Angelesi Azusa Street 312 alatt egy „ébredés” történt. Ekkor az emberek – az ő állításuk szerint – részesültek a Szentlélek-keresztségben, és elkezdtek nyelveken szólni, amit az Apostolok Cselekedetei 2. részében leírt nyelv-adományhoz hasonlítottak.

Vinson Synan, ma is élő egyháztörténész (akinek apja maga is pünkösdistá predikátor volt) így írja le az ott történteket: „Ha valaki az ébredés három és fél éve alatt ellátogatott az Azusa Streetre, leírhatatlan jelenetekkel találkozhatott. Férfiak és nők kiáltoztak, sírtak, táncoltak, révületbe estek, nyelveken szóltak és énekeltek, üzeneteiket pedig angolul magyarázták... Mindennek közepén ott állt Seymour »presbiter«, aki ritkán prédikált [!], és az idő legnagyobb részében a szószék mögött egy üres csomagolódobozba dugta a fejét. Néha végigsétált a tömegek között, miközben zsebeiből öt- és tízdolláros bankjegyek lógtak, amiket az emberek dugtak oda észrevétlenül. Amikor prédikált, mindenkit vádolt, aki nem fogadta el nézeteit.”

A második megújulási hullám 1947 és 1958 között zajlott. Úgynevezett gyógyí-

a karizmatikus mozgalmakig

tó evangélisták járták keresztül-kasul az Egyesült Államokat. Ez idő alatt a pünkösdi mozgalom olyan nagy növekedésen ment keresztül, hogy áttörte a felekezeti határokat, de a szociális-gazdasági különbségek sem voltak többé relevánsak. Ettől kezdve már nem alakítottak ki külön felekezetet. A legnagyobb impulzust kétségkívül a II. világháború utáni „gyógyító ébredések” adták.

A harmadik hullám az 1980-90-es években következett, amelyben a hit és az érzelem újra összefonódott. Egyesek „nevető ébredésnek” nevezték el, mert a „Szentlélek öröme” áradt rá a hívőkre, amit a nevetés mellett más érzelmi-fizikai megnyilvánulások is kísértek (földreestés, tánc, sírás, örömkialtások, ugrálás, sikolyok, stb.)

A Lélek erejével gyógyítók közül a legismertebb alighanem az izraeli származású Toufik Benedictus „Benny” Hinn. A görög-keleti vallású, korábban palesztin területen élő keresztyén család az 1967-es arab-izraeli („hat napos”) háború idején Kanadába menekült. Ott hozta létre az 1980-as években a „Csodák keresztshadjáratát”, mellyel az emberek gyógyulás utáni vágyát kihasználva óriási népszerűségre és hatalmas vagyonra tett szert.

A Benny Hinn vezette „istentiszteletet” és az ott történő „gyógyításokat” nemrégiben egy Darren Brown nevű angol illuzionista is leleplezte, aki rejtett kamerás felvételekkel mutatta be az alkalmak forgatókönyvét. A helyszín mindig egy nagy sportcsarnok vagy stadion, ahol csak a gyógyulni vágyók mehetnek a színpad közvetlen közelébe. Az ott tolongók közül a munkatársak kiválasztják azokat, akiken nem ellenőrizhető a helyszínen a gyógyulás: vakok helyett látássérülteket, süketek helyett halláskárosultakat, bénák helyett hátfájósokat ültetnek ők maguk „előzékenységből” tolószékbe, akiket aztán a színpadra szólítva fel is állítanak azokból.

Közben Istent dicsőítő, lelkesítő zene szól, ami még tovább fokozza az azonnali gyógyulásban hinni akarók amúgy is felfokozott lelki állapotát. A színpadra lépve pedig Benny a „Szentlélek” szelével megsuhintja (szó szerint kezével vagy kabátjával arcon üti) a betegeket, hogy a betegség eltávozzon a testükből. Az emberek ettől hanyatt esnek (az őket karonfogva színpadra vezetők természetesen segítenek ebben azzal, hogy ők maguk is hátraesve magukkal rántják a beteget).

Tömegpszichózis, izgatottság, adrenalin és más alapvető pszichikai módszer, ami a helyszínen elhiteketi a beteg emberrel, hogy meggyógyult. Pillanatnyilag valóban erőre kapnak. A személyes bizonyosság ereje ugyanis mindennél erősebb – még az illúzió is!

De az illúzió a felfokozott lelki állapot mellett együtt rövid időn belül elmúlik. Persze a

BENNY HINN ÚGY TESZ, MINTHA ÁTADNÁ ISTEN LELKÉT

kamerák azt nem mutatják, hogy a csodák előtt pénzgyűjtés is történik. Benny Hinn egyik volt beosztottja arról számolt be, hogy egyetlen ilyen „istentiszteleten” 780 ezer dollár gyűlt így össze, ami az amerikai törvények szerint nemcsak adómentes, de még be sem kell jelenteni az adóhivatalnak, mint nálunk. A gyógyító persze azt állítja, hogy a mozgalom finanszírozására fordítják ezeket az összegeket.

Hasonló módszerrel ejti csapdába követőit az ún. Torontói Áldás egyháza, amit John és Carol Arnott 1994-ben a torontói reptér kápolnájában hoztak létre, miután Randy Clark, Saint Louis-i prédikátor hatására „megvilágosodtak”. Az ő „istentiszteletükhöz” tartozik hozzá a „szent kacaj”, aminek része, hogy a padlón henteregnek a Szentlélek keltette önfelelt boldogságtól.

Mark Havil, a Torontói Áldás egyik kijózanodott prédikátora mesélte el a szekta eljárását.

Elmondása szerint az első lépésként a gyülekezetet nyugalomba kell hozni, amit rendszerint hosszabb dicsőítéssel érnek el. Ettől az emberek megnyílnak és bizalmat kezdenek táplálni a vezető felé. El kell érni, hogy az emberek ne alkalmazzák a kritikus megítélést. Ekkor kiválasztják a „Szentlélekre nyitottakat”, akik egyetlen homlokérintésre a földre borulnak. Mark elmondása szerint mindennek az az alapja, hogy amikor az emberek lelkével erőteljes dolog történik (átadják magukat a Szentléleknek), akkor néha a testükkel is rendkívüli dolgok történnek.

Ráadásul mindezt hályogkovács módjára teszik. Az interjúban szereplő aktív prédikátornak ugyanis fogalma sincs arról, hogy a tömegmanipulációt és a hipnózist alkalmazza a templomban lévőknél. Hosszú távon mon-

danunk sem kell, hogy ez milyen pszichés gondokat okoz a rémálmodtól az örületig mindent ideértve.

Pál apostol tanítása szerint az istentiszteleten mindennek „ékesen és szép rendben” kell történnie az Isten dicsőségére (1Kor 14,40). A természetfelettel való megszállott spirituális vagy misztikus kapcsolat keresése kiszolgáltatottá teszi az ember lelkét és testét egyaránt!

Hogy az utóbbi évszázadban az emberek mennyire vágnak erre a spirituális kapcsolatra, azt az ijesztő statisztikák mutatják a legjobban. Az 1900-ban „nulláról induló” mozgalom mára több mint 150 millió gyülekezetben tart nyilván (vagy inkább fogva?) 500 milliónál is több egyháztagot.

Jézus két példázattal is megvilágította ennek veszélyét. Ha az új bort régi tömlőkbe (újjászületés előtt álló emberekbe) töltik, illetve ha ócska ruhákra (bármilyen megigazulási törekvésre, amely nem kizárólag Jézus Krisztus áldozatába vetett hitből fakad) vetnek új foltot, annak szakadás lesz a következménye, azaz nagyobb kár és romlás következik, mintha a régi és az új ötvözését nem kísérelték volna meg.

A pünkösdkor Szentlélek Isten kitöltésével megalakuló ősegyház mintáját pedig aligha követik hitelesen azok, akik fanatikus módon, egy sportarénában tartják show-műsor istentiszteleteiket, vagy ahol a praktikusság mögé bújva bankkártyával is lehet perselyes adományt kiváltani. Ezek nem többek „biznisz egyházaknál”. Az érzelmeik szabadjára engedésének csábítására pedig mi azt mondjuk Pállal együtt, hogy „mi azokra törekedünk, amik békességre és egymás épülésére valók!” (Róm 14,19)

Válaszok a zsoltárok nyelvén

Ha nem volnának történelemlékek, a magyar költészet alkotásaiból is meg lehetne fogalmazni a teljes, igazi magyar történelmet, vallja Dinnyés József daltulajdonos.

– Mikor jelent meg a hit első csírája az életedben?

– Gyermekkoromban a szegedi református gyülekezet énekharában énekeltem. Egyszer átjött a plébános úr a katolikus gyülekezetből és jó hangú gyerekeket kért a református testvértől, hogy a nagy egyházi ünnepeken gazdagítsák a fiúhangok a kórusát. Ugyanis az ötvenes-hatvanas évek elejéig a szegedi katolikuság legalább annyira meg volt félemlítve, mint a reformátusság. De valami oknál fogva a református szülők nyugodtabb lélekkel adták hittanra a gyermekeiket, mint a katolikuság, akik lényegesen többen voltak és ma is többen vannak Szegeden. Így aztán átkerültem abba a gyülekezetbe, ahol atyának hívják az előjárókat, hogy Lajos atya, Sanyi atya és így tovább. Ez nekem nagyon tetszett, hogy egy férfit atyának hívnak, mikor semmi szülői kapcsolatuk nincs vele. Mikor az anyanyelvről volt szó, akkor a hitem kifejezéséhez az atyanyelv szót használtam tizenévesen, majd később felnőttként is. Így vagyok én a hitem megjelenésével. Tehát az anyanyelv mellé tettem az atyanyelvet. Vagyis van egy anyanyelv, amivel mindenki rendelkezik és van egy atyanyelv, amikor Istennel beszélgetünk. Mikor már dalokat tanítottam a közönségnek a klubokban, 20-25 évesen, akkor is az Atya nyelvét akartam odaadni az embereknek. Amikor pedig már kiforrott a repertoárom, ez úgy 26-28 éves korom közöttre érhető, amikor a magyar költészet legszebb versei felé igyekeztem, nem volt nehéz azt mondani, hogy ebben ott van az anyanyelvünk is és az atyanyelvünk is.

– Manapság ezt az úgynevezett atyanyelvet, a hitbeli üzenetet mennyire fogadják el és be az emberek?

– A zsoltárok nyelvével kell válaszolni az ilyesmi kérdésre. A zsoltárok közel fele nem mondja ki, hogy a választott népről beszél, hanem egy vándorló, pusztai pásztornép erkölcsi és morális életéről, ahol vannak gondok és örömök. Ha a többit vesszük, ott már egy kimondottan népcsoportot jelölő életformáról beszél, ahol így vagy úgy kell viselkedni, ha már ott vagyunk. Ha erről a morális és erkölcsi életről idézek a ma élő embereknek, akkor a nemzet megjelölése nélküli zsoltárokkal teszem azt, s rögtön érezniük kell, hogy a magyar nemzet is pásztornép volt valamikor, s ugyanúgy kereskedett, mint az a valamikori nép, akikről Dávid és szerzőtársai is beszéltek. Rögtön érezniük kell, hogy a gyökereink

ilyen mélyen vannak, az ókori időkbe visszavezető erkölcsös, morális tanulságokat kell figyelembe venni és nem a napi morális rendszabályokat követni, mert azok mind-mind ember által létrehozott törvények és azokat mindig is meg lehet változtatni. Az ősi törvények, az erkölcs és a morál Istentől eredő törvényei, azok, amelyek a Zsoltárokban vannak. Azok a hitvalló magyar költők, akik erre figyeltek valamikor: Szép Ernő, Ady Endre, Nagy László és a régiek, természetesen erre figyeltek, ők is ezt a forrást találták. Azok a hallgatók, a közönség soraiban ülő emberek, akiket valaha egyszer is megérintett Isten igazsága, ők már értik, miről beszélek. És ilyen ember nagyon sok van.

– Mennyire fontos, hogy az énekmondó azonosulni tudjon a zsoltárróval?

– Nem vér és test ellen kell harcolni, hanem a lélek templomát építeni. Ha ennek tudatában van a hallgató, akkor már könnyű. Ha nem, akkor azt az előadás közben lehet érezni, látni. Ilyenkor mondani kell olyan példabeszéd erejű mondatot vagy összekötő szöveget, amiben felhívom a figyelmet, hogy velem is ugyanez történne, ha ebbe a helyzetbe kerülne és biztos, hogy került is már, mert mindenki, aki él és mozog és emberi kapcsolatokat épít ki, munkahelye van, előbb-utóbb eljutott olyan helyzetbe, amire a zsoltárró példája illik. Egy apró példát hadd mondjak – nem az én találmányom, más figyelt fel rá –, hogy miért pont a 80. zsoltárt énekeltek a világosi mezőn a magyar honvédek, amikor a fegyvereket tették le? Azért mert azt mondja a zsoltár első versszakának utolsó előtti sorában, hogy: Uram, jelenjél meg világoson. Az egyik legnehezebben énekelhető zsoltár, és lám, milyen egyszerű, hogy azok a honvédek

ezt éneklék és ezzel kérik Isten igazságának a megjelenését ott a helyszínen, mert tudják, hogy utána a kor szokásainak megfelelő bánásmódban részesülnek majd.

– Szabadiskoláddal járod a Kárpát-medencét. Mit szeretnél előadásaidban tudtul adni a jelennek?

– Kimeríthetetlen módszertani anyagot mutat a zsoltárok sokasága, a jelenről való gondolkodásunkban. Közhangszerű mondat: a leghosszabb út is az első lépéssel kezdődik. A legnagyobb gondolat is a kicsi tapasztalással kezdődik. Ez az én énekmondói fundamentumom. Ezért szabadiskolát hoztam létre, hogy minél több embernek átadhassam a magyar történelem tapasztalatait, ezen belül Isten igazságát, évszázadról évszázadra. És amikor eljutunk odáig, hogy mi miért történhetett velünk, akkor már rögtön gondolkodhatunk a jelenről, hogy legyen holnapunk. Például a 18. század 11-es évében Rákóczi függetlenségi háborúja megszakad, jön az osztrák uralom és akármerről olvasom a 18. század irodalmát, csak az 1770-es években jelennek meg ismét a Rákóczival kapcsolatos költemények. Addig mintha nem is lett volna a földkerekségen Rákóczi fejedelem, Tököliről nem is beszélve. Aztán a sok-sok elhallgatás egyszer csak Csokonaiában, Pálóczi Horváth Ádámban, majd később másokban előjön és megszületik a 19. század reformkora, a nemzetet fölemelő közös akarat. Ilyen az irodalmunk, ilyen az életünk, ha nem volnának történelemlékek, a magyar költészet alkotásaiból is meg lehetne fogalmazni a teljes, igazi magyar történelmet.

– Manapság jóval kevesebb istenes vers születik, mint akárcsak egy évszázaddal ezelőtt. A mai költők már kevésbé vallásosak?

– A vidékiek, a falusi származású költők ma is pontosan tudják, ha a parasztudvaron a szekér mély nyomot hagy a sáros udvaron vagy a kifelé vezető úton, ez azt jelenti, hogy a kocsi jól meg van rakva gyümölcscsel, tojással, élőjószággal. Ladányi Mihály dévabányai költő ezzel a képpel mutatja meg, hogy ha mély ez az árok, akkor a parasztember gazdag, jól megy a sora, Isten megsegíti. A városi költő már emberek közötti kapcsolatrendszerben gondolkodik, azon, hogy ha ő jó és a másik is jó, akkor abból hasznos kapcsolatok születnek. Vagy pedig éppen a felháborító, emberek közti küzdelemhez kéri Isten segítségét. Ez a városi költő Döbrentei Kornél, aki azt kérde: hová hátráljunk tovább? Már az anyaméh faláig hátráltunk, annál messzebb már nem tudunk visszamenni. Innen kell elindulnunk.

Egymást is formálni kell, nem csak a farönköt

A lélektelenül elvégzett munkát nem pótolhatja a profin kivitelezett alkotás, mondja Sipos Béla fafaragó művész, aki szerint az is művészet, ha az ember egy szép családot lát.

– Akár úgy is jellemezhetnék, hogy: az ember, aki mindenhol hazatér. Legutóbb a szlovéniai Mariborból üzented, hogy indulsz haza. Mi járatban és kikkel voltál ott?

– Másfél évvel ezelőtt megfogalmazódott bennünkben egy gondolat és annak érett be a gyümölcse. Szentjobbi barátainkkal megpályáztunk egy szőlővesszőt Európa legöregebb tőkéjéről, ami Mariborban található. Annak az ünnepélyes átvételén voltunk legutóbb. Május 25-én, Orbán napján pedig újdonsült szlovéniai barátaink érkeznek majd és hozzák a gyökeres vesszőt, amit ünnepélyes keretek között fognak a szentjobbiai elültetni. Ezáltal felkerül a település egy olyan szőlészeti, borászati térképre, mely nemzetközi elismertségnek örvend. Ez a 450 éves szőlőtőke kulturális kapcsolatokat teremt, azon túl pedig egyéb kapcsolatoknak lesz a tápláló töve.

– A kontinens számos szegletén megfordultál. Mindenhol hazához az ember valami tudást?

– Talán kissé elavult gondolatnak tűnhet, de őszinte tisztelettel gondolok ama bizonyos „sötétnek” tekintett középkor peregrinusaira, vándordíákjaira, akik az idegen föld gyakran keserű kenyérére nevelkedve, a magukba szívott minél több tudást hazahozták és nemzetük javára igyekeztek fordítani. Így vagyok ezzel magam is.

– Egy ilyen járó-kelő ember, mint amilyen te is vagy, hol érzi magát igazán otthon?

– Még, ha kissé fellengzősnek és elcsépeltnak tűnik is esetleg a válasz, de a családom és a nemzetem mellett vagyok otthon. Bár ez mostanában nem tűnik erénynek, a mai modern Európában. Wass Alberttel mondva: a „fél világot is bejárhatod, más ember földjén testvértelen leszel, s elfúj a szél, mint kósza őszi lombot, ha nemzetedről megfeledezkel.”

– Mit jelez a következő települések sorrendje: Hegyközpályi, Szalárd, Hegyköz-szentmiklós, Szentjobb?

– Azoknak az alkotótáboroknak a sorát jelzi, ami Hegyközpályival vette kezdetét, festők és szobrászok közreműködésével. Fontos megjegyezni, hogy ékes példája a kapcsolat- és értékteremtésnek, hogy a már korábban említett maribori történet is a szlovén fafaragó barátunk, Srečko Ornik segítségével indult el, amit aztán a magyarországi Nick Ferenc barátunk, a Falvak Kultúrájáért Alapítvány elnöke, a magyar kultúra lovagja is felkarolt. Lám, egy átlagosnak tűnő vésővágás milyen messze vezethet, ha a jó szándékú emberek összejönnek.

– Az elmúlt években fába álmodtátok, vagy ahogy valaki fogalmazott: tapinthatóvá tettétek a Himnuszt. Ez a szoborcsoport a tervek szerint Szödemeterre kerül majd, a reformációról készült grandiózus faliképek pedig Nagyvárad-Ősi gyülekezeti termét ékesíti. Hol lesz az idei fafaragó tábor és mi lesz az idei témátok?

– Talán Karácsony Benő írja az egyik kis humoros novellájában: a téma az utcán hever. Vannak elgondolások, ötletek a Mátyás-évvvel kapcsolatban. Az egyelőre még nem konkretizálódott, hogy hol lenne az ötödik tábor. Ennek ellenére lassan kezdenek a hónapok megtelni programokkal, a Székelyföldről a Felvidékig. Áprilisban például a magyarországi Kovácsvágáson faragtam egy héten át.

– Mi a faragás, az alkotómunka legnehezebb és legkönnyebb része, fázisa?

– A legnehezebb része mindig a találkozás utáni első nap reggele (nevet). De a viccet félretéve talán az a legnehezebb, amíg nem áll össze az ember fejében és lelkében a téma és nem sikerül ráhangolódjon. A lélektelenül elvégzett munkát nem pótolhatja a profin kivitelezett alkotás. Ezt a szemlélő is megérzi. Persze ez nem mentesíti a munkást a feladat minél jobb elvégzése alól. A legkönnyebb pedig, mikor már elpakolod a szerszámokat, akkor viszont a lelked kezd elnehezedni, mert közeledik a búcsúzás egymástól és szerető vendéglátóinktól.

– A külső megfigyelő az alkotás iránti rendkívüli precizitást és a világ dolgai iránti érzékenységet vél felfedezni a művészekben. Ti, fafaragók is ilyennek ismeritek egymást, magatokat?

– Kétségtelen, az érzékenységünk felfokozottabb, főleg az alkotás ideje alatt. Mivel különbözőek vagyunk életkorban és személyiségben egyaránt, ezért vannak iratlan sza-

bályaink. Így vigyázunk egymásra, a másik érzékenységére, és igyekszünk egymásnak a munkában is segíteni, tanáccsal vagy vésővel egyaránt. Elvégre azért lehet alkotó közösségnek nevezni ezeket a táborokat. Ez is a lényege, nem csak az elvégzett munka. Egymást is formálni kell, nem csak a farönköt.

– Egy teológiai tanulmányokat is folytatott művészember alkotásai biztosan nem nélkülözik a szakralitást. Sok munkád található különböző egyházi terekben.

– Fontos számomra, hogy a hitvilágom, nemzetem, őseim gondolatvilága átítassa munkáimat. Alkotás közben gyakran társalgok Istenemmel. De gondolom, mások is így vannak ezzel, akik félik az Urat. Mindenki alkot, a földművestől a kőművesen át, a tollforgatóig. Mindegy milyen szakmát nevezünk meg, ha hittel és becsülettel teszed a dolgod, Istennek szentelve, akkor nem éltél hiába.

– Amúgy melyik munkádra vagy a legbüszkébb?

– Vajon melyik gyermekét szereti az ember jobban?! Így vagyok a munkáimmal is. Egyformán szeretem őket szépségükkel és hibáikkal egyaránt. Nálam a szépség és a jóság nem az ókori filozófiai felfogás szerint jelenik meg. Bár tudom jól, hogy ez szembe megy valahol a világ értékrendjével, de ez nem zavar. A pisztráng is szemben úszik az árral, mégis eléri a célját, a fizikát meghazudtolva. Ilyen az istenfélő ember is. Egy jól elkészített baltanyél nagy elégedettséggel tölti el a gazdáját, az is tud jó és szép lenni, nem csak egy köztéri alkotás, amire azt mondják, művészet. Művészet az is, ha az ember egy szép családot lát. De kérdésedre visszatérve, hogy mégis konkrét választ adjak, a legkedvesebb munkám az a szekér küllő, amit édesapám segítségével, tanításával készítettem el. Ma is őrzöm.

Átokmondó pópa

„Áldj meg engem is, Atyám!” – könyörgött Ézsau Izsáknak, miután Jákób csalással megelőzte, de az apának nem volt több, elsőszülöttre elmondható áldása.

Az ember régen fontosnak tartotta az Istentől jövő áldást. Az apa megáldotta gyermekét mielőtt útjára bocsátotta volna, bárhová is indult. Az apa az áldást mindig Istentől kérte, vagyis ebből az következik, hogy az áldás Istentől jön, de a közvetítői mi, emberek vagyunk. Az istentiszteletek is úgy érnek véget, hogy a lelkész megáldja a gyülekezetet, legalábbis így mondjuk. Vajon tényleg így van? Szerintem nem, hanem a lelkész áldást kér Istentől a gyülekezetre, és ő csupán egy csatornává válhat, eszközzé az Isten kezében.

De mi van, ha a pap nem csak áldani szokott, hanem átkoz is, „megront” és rontásokat old fel? Vajon abhoz kinek az erejét kéri? Ki írt olyan könyveket, amelyekkel átkozni lehet? Hogy képes ugyanaz az ember áldást és átkot is kérni? Honnan érzi feljogosítva magát az, aki ilyeneket tesz?

Én hihetetlennek tartottam, míg nem hallottam történeteket arról, hogy sikeres vállalkozók keresik fel egy bizonyos vallás papjait és fizetnek az értük elmondott imádságokért, vagy ha valami szerencsétlenség éri őket, ugyanoda mennek, hogy megvizsgáltassák, nincsenek-e megrontva, és ha igen, feloldják a rontást, vagy fizetnek azért, hogy megátkozzák a vetélytársat, hogy az sikertelenné váljon.

Vajon erre mondta Jézus, hogy „amit megkösz a földön, meg lesz kötve a mennyben is, és amit feloldasz a földön, fel lesz oldva a mennyben is”? (Mk 16,19) Nem valószínű.

Mi az áldás? Annak a kívánása, hogy Isten fordítsa felém arcát, ragyogtassa rám arcát, adjon békességet nekem és ugyanúgy másoknak. Annak a kérése, hogy Isten munkálkodjon általam és jó gyümölcsöt teremjek magam és mások hasznára.

Mi az átok? Ennek ellenkezője: annak a kívánása, hogy valakivel valami rossz történjen, ne legyen sikeres, vagy haljon meg. Vajon Isten, a Jézus Krisztus szerető Atyja segítségére lesz az embernek ilyen kérésekben? Ha Ő nem, akkor ki?

Természetesen mondhatnánk erre, hogy a Bibliában is van példa átokszoltásra, amikor a zsoltáros azért imádkozik, hogy az ellensége meglakoljon: „Életének napjai kevesek legyenek, és a hivatalát más foglalja el. Fiai legyenek árvákká, a felesége pedig özvegyé. És bujdossonak az ő fiai és kolduljanak, és elpusztult helyeiktől távol keressenek eledelt” (Zsolt 109,8-10). De tudnunk kell, hogy az egy olyan világ volt, amikor az ember csak ennyire volt képes. Már az is dicséretes volt,

SIR ANTHONY HOPKINS SZÍNМŰVÉSЗ А РÍТУС CÍMŰ FILMBEN

ha az ember nem tett rosszat. Ama kor emberének volt szüksége a tizparancsolatra. Nekünk már nem kellene azon a szinten működnünk, Jézus Krisztus óta keresztyén ember ilyet nem kérhet. Jézus azt tanította: „Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket!” (Mt 5,44)

És mégis sokan keresnek fel pópákat, hogy megátkoztassanak másokat, vagy rontást (?) vétessenek le magukról. Nézzünk egy kicsit a dolgok mélyére. Kutakodtam a témában, de nagyon kevés konkrétumot lehet megtudni ezekről, mert akik ilyen helyekre járnak, azok nem igazán nyilatkoznak, vagy nem nyilatkozhatnak. Annyit tudok, hogy ha valakivel rossz dolog történik és megkeresi a „pópát” a problémájával, ő mindig azt mondja az illetőnek, hogy meg van rontva. Nem mindegyik foglalkozik ilyesmivel, de 50 km-es körzetben mindig találunk valakit, aki viszont igen. Onnantól rémálom lesz a „megrontott” ember élete. Bizonyos rituálékat kell elvégeznie naponta és hetekig nem beszélhet senkivel, valamint bármennyiszer megy vissza a pópához, az mindig talál valami új megrontást, megrontót. Gyakorlatilag elszigeteli magát a teljes ismeretségi körétől, mert a megrontó mindig azok között van, aki az illető szűkebb környezete.

Könyveikből jósolnak, néha eltalálják, és ha átkozni akar valaki, azt is elvállalják. Kíváncsi voltam, kik írnak átokkönyveket, de kutatásaim nyomán azt tudtam meg, hogy átokkönyvük viszont nincs, hanem az ördögi erőktől való oldási imákat megfordítják, és így nem feloldják, hanem hozzákötik az ördöghöz, akit meg akarnak átkozni, és ha valakinek a halálát akarják, azt templomi szentélyben kérik, a legszentebb helyet megszenteltetve ez által. Háborzongatónak véltem, így nem kutattam tovább e témában,

valamint senkinek sem tudom ajánlani, hogy tegye. Hiszen itt nem az isteni erőt kérik segítségül, hanem az ördögöt. Az ember pedig, akihez imádkozik, annak válik a szolgájává.

Sok kérdés fogalmazódott meg bennem ennek a témának kapcsán. Vajon miért kell közbenjáró, ha imádkozni akarok? Annyira anyagi világban élünk, hogy a kifizetett imádságnak nagyobb erőt tulajdonítanak, mint a saját, hitből fakadó imáinknak? Vagy csak egyszerűen nincs mit mondaniuk Istennek, mert nem ismerik, így kifizetik, hogy valaki tegye meg helyettük?

Vajon miért gondolja azt az ember, hogy ha valami rossz történik vele, akkor feltétlenül azt valaki okozta vagy kívánta? Talán azért, mert ő így működik és már kívánta más bosszúságát vagy szerencsétlenségét? Pedig valószínűbb, hogy a szerencsétlenség, baleset, betegség, sikertelenség egy jel, esetleg sokadik figyelembe nem vett jelt követő büntetés, vagy pedig egészen egyszerűen egy lecke, netalán egy próbája a hitnek, kitartásnak, erőnek, hogy az ember még erősebbé váljon. Akkor pedig a pénteken levágott fekete kakas nem valószínű, hogy segít, viszont a szembenézés, önvizsgálat, esetleges bűnbánat annál többet. Könnyebb azt mondani, hogy valaki megrontott, mint azt, hogy valamit hibáztam, és Isten megbüntetett, esetleg valamiből nem tanultam és most tanulnom kell.

Milyen ember az, aki ördögi módszerektől sem riad vissza, hogy valamilyen célt elérjen? Jézus szavaival élve, „mindaz, aki bünt cselekszik, szolgája a bűnnek.” (Jn 8,33-34) Vagy milyen az, akit ha valamilyen szerencsétlenség ér, rögtön az jut eszébe, hogy megrontották? Szerintem hárit, vagy bűnbakot keres.

A hívő ember szeretetben él, áldást kér és pozitívan gondolkodik. Ha hibázik, igyekszik kijavítani, ha baj éri, imádkozik. A tehetetlen, gyáva és hitetlen ember folyamodhat csupán ördögi mesterkedésekhez és módszerekhez.

Csodatevő gyógyítók

Nagyon nehéz és sokrétű téma boncolgatásába kezdünk, amikor csodálatos gyógyulások után kutatunk. Szemünk előtt legelőször megjelennek azok a Jézussal találkozott emberek, akik vakokból újra látókká váltak, vagy hordágyon érkeztek és lábon távoztak, valamint akik halottas ágyukról felkeltek és enni kértek.

Ha továbbgondoljuk ezeket, eszünkbe jutnak a tanítványok csodálatos gyógyításai is, amikor a jézusi erő munkálkodott általuk és a tanítványokkal kapcsolatba került betegek meggyógyultak.

Sőt manapság is lehet olvasni különleges esetekről, akikről lemondtak az orvosok, és meggyógyultak, és minden beteg reménykedik benne, hogy ő lesz az, aki így meggyógyul.

Ezzel nekem csak egy problémám van: én nem ismerek senkit, aki csodálatos módon gyógyult meg, de sokakat ismerek, akik küzdenek különféle betegségekkel, és vannak közöttük, akik jó eredményeket értek el.

Ez a téma akkor lesz aktuális, ha beteg van a családban, és olyan betegsége van, amit ma az orvostudomány még nem tud kezelni. Egy influenzából viszonylag hamar meggyógyul az ember, de számos olyan betegség van a rosszindulatú daganatos betegségen kívül is, amit maximum szinten tartani tudnak ma az orvosok, de gyógyítani már nem képesek. Aki pedig elkezd gyógyszereket szedni, egész életében szednie kell.

Amikor az ember nem nyugszik bele a „halálos”-nak, vagy a „gyógyíthatatlan”-nak nevezett diagnózisba, akkor elkezd keresgélni olyan természetgyógyászt, auragyógyítót vagy csodadoktor után kutatva, aki már találkozott ezzel a betegséggel és eredményesen kezelte.

Bármilyen csodadoktorral találunk, az elején a kezelése biztosan hatni fog. Miért? Mert amíg az orvos elveszi, addig a természetgyógyász visszaadja a reményt. Soha nem mondja azt, hogy nem gyógyítható, hanem mindig azt ígéri, hogy a beteg meg fog gyógyulni. A hit pedig nagyon fontos a gyógyulási folyamatban. Amikor gyógyszerekkel kísérleteznek, akkor is leírják, hogy a kontrollcsoport azon tagjai is mutatnak javulást, akik „placebo”-t kapnak, vagyis hatóanyag nélküli kapszulát csupán azért, mert azt hiszik, gyógyszert vettek be, amelytől javulni fognak.

Tehát a gyógyulás felé vezető út legfontosabb része a hit. Nem véletlen, hogy Jézus is több esetben mondta meggyógyult betegnek, hogy „a te hited megtartott téged”. Csak sajnos az Ő ereje, amit a tanítványoknak továbbadott, már nincs a birtokunkban.

Vannak emberek, akik azt mondják magukról, hogy bioenergiával rendelkeznek. Ha valaki volt már ilyen „gyógyító”

társaságában, vagy vett részt ilyen kezelésen, érezhette a jótékony hatását. Vannak fájdalmak, amelyek megszűnnek egy-egy alkalom után és napokig, hetekig nem térnek vissza. Ez nem csak hit kérdése, sőt bioenergiával rendelkezők azt is meg tudják mondani, hol fáj az illetőnek, mert megérik. Vannak, akik sarlatánságnak nevezik, de valójában nem lenne szabad az Istentől kapott képességeket becsülni. A beteg ember energiaszintje nagyon alacsony, így kapcsolatba kerülve valakivel, akinek magas, jótékony hatással bír. Csak egy gond van vele: idővel a fájdalom visszatér, az erő nincs olyan intenzív, mint a Jézusé.

Amint a gyógyszeripar egy jól menő „biznisz”, éppen úgy a vitaminok és étrend-kiegészítők gyártása is az. Vigyázni kell, mert vannak olyan készítmények, amelyek nincsenek bevizsgálva és akár mérgezőek is lehetnek, viszont vannak olyanok, amelyek eredményessége messze felülmúlja a gyógyszertári készítményekét, csak jól kell tudni válogatni a sokféle ajánlat között. Nagy előnyük, hogy nincs mellékhatásuk, viszont mivel gyógynövényekből készültek, sokkal nyugodtabb szívvel tudjuk ajánlani, mint a mesterséges alapanyagokból gyártott gyógyszereket.

Ha a betegség enyhe, ezek hatása lehet akár tökéletesen gyógyító is, és amit gyógyszerek nem oldanak meg, azt meggyógyíthatják gyógynövénykeverékek. Nem véletlen, hogy dédnagyanyáink füvesasszonyok is voltak. De sajnos a gyógynövények, ha egy súlyos betegség áll elő, enyhíteni képesek rajta, de meggyógyítani ritkán.

Ugyanilyen jótékony hatása van az agyagnak daganatok eltüntetésében. Az agyagpakolást már az ókori Egyiptomban is használták gyógyító céllal. De nem minden esetben gyógyít meg tökéletesen.

Saját tapasztalatból kiindulva, melyet természetesen meg lehet cáfolni, csodálatos gyógyulások nincsenek vagy nagyon ritkák, de találkoztam sok olyan emberrel, akik szembementek az orvosi diagnózissal és élettartambecsléssel és kipróbálva számos, alternatív gyógyászatot, hittek abban, hogy élniük kell és élni akarnak, visszább szorították a betegséget, és élnek.

De találkoztam olyan esetekkel is, akik a legnagyobb hit és akarat, alternatív gyógyászat igénybe vétele mellett is meghaltak.

Miért fontos ezeket tudni? Mert a „csodadoktorok” olyan gyógyulásokat ígérnek, melyeknek a valószínűsége ma nagyon csekély, és a teljesen gyógyultak száma kevés. Viszont amikor egy hirtelen javulás utáni stagnálás következik be, vagy több évnyi tünetmentesség utáni visszaesés tapasztalható, az ember, aki elhitte, hogy már meggyógyult, összeroppanhat vagy selejtnak érezheti magát, hogy valami, ami másoknak sikerült, neki lehetetlen.

Ha pedig a realitást veszi alapul, hogy minden kicsi lépés számít, akkor örül minden napnak, ami egy jobb közérzettel telik, minden tünetmentes időszakkal, és ha mégis visszaesést tapasztal, újult erővel felveszi a harcot a betegséggel és hosszú éveket nyerhet így családja körében.

Igazi gyógyulás

Az onkológián végigsétálva lelket és gyomrot is görcsbe rántó élményben részesül az ember. Betegek sokasága, akik meggyötört testtel, a halálra is kész, vagy attól rettegő szívvel várnak.

Aztán a kemoterápiás kezelésük során csepeg ereikbe a folyadék, melyből, ha véletlenül a padlóra cseppen egy kicsi, nyomban sisseregve hirdeti, hogy ez bizony mérgező. Őli a rákos sejteket, de a többi sem kíméli.

Kihullott hajú, eltűnt szemöldökű, fájdalmakat és kínzó gyengeséget hordozó emberek. A legtöbben olyan nagyon elveszetteknek tűnnek. Gyakorlatilag a folyosón haldokolnak. Kevés a jó szó, a biztatás, a kedvesség. Mintha csak valamilyen gépek lennének. Nem gyógyulás és messze nem a helyes megoldás a menekülés: a betegség, a gyengeség tagadása. Ezzel a magatartással az ember saját magát gyengíti és erejét veszti.

Lehet, hogy az írás elején meg kellett volna említenem, hogy „nyugalmat megzavaró gondolatok következnek”. De végül is az életnek ezen oldaláról is beszélnünk kell. Mert itt is jelen van az Isten. Nem kételkedhetünk afelől, hogy az összes emberi nyomorúság és baj (is) Isten kezében van. És Isten ezeket pontosan számon tartja: „bujdosásaimat megszámláltad, könnyeimet tömlődbe helyezed; avagy nincsenek-e följegyezve nálad?” (Zsolt 56,9) Tudnunk kell, illetve tudnunk lehet, hogy a kedvünk ellenére való dolgokban türelmesek lehetünk és nem utolsó sorban bizakodva reménykedők, mert mindez az Úr elvégzett tanácsából van, ami végül is a legjobban alakítja majd életünket. Isten gondviselése azt is jelenti, hogy a gondokban és bajokban ebben bizakodva tudhatjuk, hogy Isten gondol ránk és megszabadít minket. Mert ugye ismerős a krisztusi igazság, mi szerint termetünket nem növelhetjük aggodalmaskodással.

Azért mégsem ilyen egyszerű a megoldás, a kitartás és a reménység. A magukat gyógyítóknak mondók csak a gyógyultakról beszélnek. A magukat igaz vallásnak beállító szekták szórólapjain csak a teltarcú, jólszituált és mosolygó emberek hívnak behódolásra minket. Mi van a betegekkel, a szomorúakkal, a megfáradtakkal... azokkal, akikkel látszólag nem történt semmilyen csoda? Mert ezek vannak többen! Mi van a látszó csoda nélkül csodálatosan élőkkel? Isten tudja!

Saját tapasztalatból mondja egy rákos beteg, hogy nehéz elfogadni a fájdalmat. Nehéz elfogadni, hogy éppen velem történik, éppen én maradok egyedül, éppen nekem kell megküzdenem, vagy éppen rólam mondanak le. Nehéz elfogadni a helyzetet, hogy sokszor még teát főzni, sőt felkelni is fájdalmas. De nem szabad a gödörben maradni. Nem szabad a fájdalomba maradni.

És, én azt mondom, itt kezdődik a csoda. Ott és akkor, amikor az ember kapaszkodni tud abba, hogy felismeri: Isten a tenyerén hordozza. És miért fél az, aki az Isten tenyerén van?!

Másik, talán nem annyira látványos csoda a szeretet. Onkológián járkálva a küzdő, a szenvedő, vagy már nem is küzdő, elveszett embereket látva az az érzés lesz úrrá, hogy az embereket szeretni kell. De mégis annyian nem szeretik egymást. És ez nem csak a daganatos betegekre vonatkozik, hanem mindenkire, vagy bárkire. A nem szeretéssel annyi mérget fecskendezünk egymás ereibe. Amikor mérgesek vagyunk és mindent megmérgezzünk. És a csoda az, hogy amikor meg elkezdünk szeretni, a beteg elkezdi küzdeni a betegségével. Azt mondja magában: ha ők szeretnek, akkor azt jelenti, hogy fontos vagyok nekik, és akkor én meg akarok gyógyulni! Fontos vagyok, reménykedve, bizakodva küzdök! Az ebből az érzésből fakadó erő csoda. Olyan csoda, amit azok tapasztalnak, akik olyan dolgokra fektetnek hangsúlyt, melyek befele visznek, azaz az önmaguk megismerésére és az Isten közelségébe.

Mit nevezünk ma csodának? Többféle megközelítés létezik. Az egyik például úgy határozza meg a csoda fogalmát, hogy az a leghihetlenebb a csodában, hogy megtörténik. De a legtöbben úgy beszélnek a csodákról, hogy azok Isten jelenlétének a megnyilvánulásai. A csodák jelek, melyek Isten természetfeletti uralmáról árulkodnak.

Az Istennel való kapcsolat csodája a cél. És lehet, hogy ebből nem lesz minden esetben látható csoda, vagyis testi gyógyulás. Mert akármilyen furcsán is hangzik mindez, a testi gyógyulás „csak” a felszín. Ez erre az életre állít helyre valamit, a természet rendjét, ami nagyon törekeny és ismét elromolhat. De, ami az igazán fontos, az a felszín alatti, legnagyobb csoda: a bűn és a halál

betegségéből való gyógyulás. A reménytelenségből és kételkedésből való kilábalás. Az örök Istenbe vetett hit a legnagyobb csoda. Ez pedig örökre szól.

De vannak, akik úgy gondolják, hogy csodákra nincs szükség. A tudomány már annyira fejlett, hogy szinte mindenre, amire csak lehet, talál megoldásokat. És a csodákra sokszor rációznak a tudományosan igazolható tények. De a tudomány az igazságnak csak egy részét, egy nagyon kicsi részét vizsgálja. A csodák sok esetben talán láthatóak, mégis az igazi csodák a láthatatlan birodalmába tartoznak. Mint amikor éppen akkor érkezik a segítség, amikor arra a legnagyobb szükség van. Akkor jön a megoldás, a megfelelő személy, az erő, az ötlet, a gondolat, az érzés... Ez nem véletlen, nem a sors. Ez Isten! Aki meghallotta az imámat, aki válaszol a kérdéseimre, aki Maga felé akar fordítani, mert én saját káromra elfordultam Tőle. És ezekben a csodákban nem is igazán a felszínen levő jelek a legfontosabbak, hanem az ezekben jelentkező Isten.

„A hitet megtalálni több mint a látást visszanyerni!” – vallja egy orvos, aki a látását nem nyerte vissza, de imái során Istenre talált és csodálatosan megváltozott, meggyógyult az élete. Az ilyen csodák tények. Ezeket nem lehet, nem szabad elhallgatni. Isten szól általuk az emberhez, akivel történnek, illetve aki megtapasztalja őket. És miután az illető élete megerősödött általuk, el kell ezeket mondani másoknak is. Hirdetni a csodás Istent. Hogyan is tegyünk ezt? Hiszen annyian kételkednek, ki-nevetnek, elfordulnak, ha a hihetetlenről kezdünk el beszélni. Mégis felelősek vagyunk, hogy az Isten üzenetét továbbadjuk hittel, bátorítással, a mások irányába megélt-megmutatott szeretet csodájának a közvetítésével.

Céltudatos presbiterképzés az Egyházkerület szervezésében

Egy régi álma valósulhatott meg a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség elnökségének, amikor 2018. április 6-7. között megtartották Nagyváradon az első presbiteri képzést, amelynek a püspöki palota adott otthont.

Az egyházkerület szinte minden egyházmegyéjének presbitereiből tevődött össze az első presbiterképzés, több mint hatvan személy részvételével. Mivel ez volt az első alkalom és az első modul, ilyen nagy érdeklődésre a szervezők nem számítottak, de fel voltak rá készülve, hiszen a képzés két koordinátora és vezetője Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztor és Dénes István Lukács esperes, a KRE Missziós Ügyosztályának munkatársai, akik sok tapasztalattal rendelkeznek ezen a téren is.

Elmondásuk szerint azért választották az interaktív megoldást, mert ez egy bevált módszer a lelkészképzéseknél, ezért előadásokban átültették ezt a presbiterek témaköreiben is, hiszen ez kétirányú párbeszédre alapszik, így a résztvevő könnyebben elsajátíthatja és befogadhatja az információkat. Tulajdonképpen az interaktivitás a rendezett információk befogadásának aktív folyamata, amelyben a befogadó fél a befogadás során döntéseket hoz, ezt a közvetítő felé visszajelzi, és a folyamat ennek megfelelően, változásokkal halad tovább.

Az elindított egyházkerületi presbiterképzés központi témája három modulra alapszik: 1. modul: Ismerkedés, Presbiteri fogalomtétel szövege, Ószövetségi ismeret; 2. modul: Bölcsességirodalom, Kis és Nagy próféták; 3. modul: Újszövetségi ismeret.

A kétnapos presbiterképzés másik előadója dr. Papp György egyetemi adjunktus, a

Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Ó- és Újszövetségi Tanszékek adjunktusa. A tanár úr tematikus előadásait mind a két nap nagy odafigyeléssel hallgatták a résztvevők, csoportos beszélgetésekkel egybekötve.

Fontos szem előtt tartani, hogy a presbitereknek mint „az egyházközség lelki és anyagi javai sáfárainak” folyamatosan képezniük kell magukat, hogy méltóképpen teljesíteni tudják presbiteri fogadalmukat, alkalmasak legyenek vállalt tisztségük betöltésére, az egyházközségben való példamutató szolgálatra.

A Presbiteri Szövetség megalakulásakor azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a regionális és az évi közös konferencián hallottak és tanultak által olyan presbitereket nevel, akik megfelelő és méltó munkatársai lehetnek a lelkipásztornak a gyülekezetek lelki és anyagi építésében, ugyanakkor az egyházkerülettel közösen presbiterképzéseket tartanak, amely még előrébb viszi a presbiteri tisztség elvárásainak betöltéséhez, aki ismeri a gyülekezet missziói küldetését, az egyházi törvényeket, elsősorban is Krisztus-követő és a Szentírást tartja zsinórmértéknek, ugyanakkor a szolgálatot az Úr iránt érzett hálából örömmel vállalja és hűségesen végezi.

Tóth András, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség elnöke megnyitó beszédében kihangsúlyozta „(...) olyan egyházunk lesz, amelyen presbitereket nevelünk, ezért is tartom fontosnak és szükségesnek a presbiterképzést.”

Az elnök elmondta még, hogy a most elkezdett presbiterképzés tematikáját és moduljait a KRE Missziós Ügyosztály, Csűrű István püspök, Dénes István Lukács generális direktor és Vinczéné Pálfi Judit előadótanácsos dolgozták ki, amely 5 évig tart, évente két alkalommal, idén április 5-6-án és július 20-21-én lesznek megtartva a modulok.

Az április 6-7. között megtartott képzésről bővebb beszámolót egy következő lapszámunkban olvashatnak.

Gyülekezetlátogatás Dél-Erdélyben

Egy márciusi csütörtök reggel indultunk el Dél-erdélyi utunkra. Kissé nehezen kezdődött utazásunk. Megtanultuk, hogy -15° -os hőmérsékletben az autók ajtóit is nehezen nyílnak, végül kis késéssel, de elindultunk. A hideg végig hűséges útítársunk maradt a két nap alatt.

Első célunk Nagyenyed volt, ahol dr. Gudor Kund Botond esperes fogadott minket. Egy közös kávézás mellett elmesélte nekünk Nagyenyed rövid történelmét.

Miután megtekintettük az új esperesi hivatalt és a levéltárat, és a kávé, teát is elfogyasztottuk, átsétáltunk a templomba, ahol ismertetést kaptunk Tóth Tibor lelkipásztortól az egyház múltjáról és annak történelmi fontosságáról. Csodálattal néztük az Isten házát, hogy őseink milyen hatalmas épületet emeltek a Mindenható tiszteletére. A történelme olyan, akárcsak egy kalandregény, amit évszázadok óta a mai nap is írnak.

Nagyenyed után útnak indultunk a környező településekre, ahol kis lélekszámú gyülekezeteket látogattunk meg, és olyan megüresedett templomokat, ahol egyáltalán nincs már gyülekezet sem.

Első állomás Tövis volt. Ezen a helyen szembesültünk először azzal, hogy a gyülekezet apadása, amit a település gazdasági visszafejlődése is okozott, mihez vezet. A templom két oldalsó hajóját lebontották, mivel túl nehezen tudták azt fenntartani, így az eredetihez képest egy kisebb templom maradt fenn.

Utunk következő pontja Marosszentimre volt. Ezen a helyen egy olyan templomot találtunk, ahol már nem szól Isten igéje, csak rendkívüli alkalommal. Nincs gyülekezete, ami fenntartsa. A falak hidegek voltak, a hó a törött ablakokon befújt. Elolvastuk Jékely Zoltán: „A marosszentimrei templomban” című versét. A vers hangulata szomorú, mert arról beszél, hogy nagyon megfogytak, és „azt bünteti, akit szeret az Úr –, s velünk dalolnak a padló alatt, kiket kiírtott az idő gazul”.

Miután elénekeltük a versben is említett gályarabok énekét, Borosbenedek felé utaz-

tunk. Váratlanul ért minket, amit látunk. A XIII. században épült templom romjait fedeztük fel a havas dombtetőn. Mélyen átjárt minket a pusztulás és az elfeledés érzése. Templom, ami már csak egy rom, csakis íráskövek őrzik emlékét.

Következő állomásunk Boroskrakkó volt, ahol egy olyan Isten-házat fedeztünk fel, aminek alig 10 lelkes a gyülekezete. A templomot Szász Csaba lelkész mutatta be, aki csatlakozott hozzánk. Tanúságot tett nekünk arról, hogy kitartó munkával és teljes odaadással meg tudunk menteni egy gyülekezetet.

Szász Csaba elvitt minket Magyarigenbe is, ahol egy olyan templomot mutatott be nekünk, aminek a szépsége egyedi Erdélyben. A lelkész ismételten elmondta nekünk, hogy bár 5 szórvány gyülekezet lelkésze, mégis tud közös, áldott alkalmakat tartani még úgy is, hogy olykor 40 kilométert kell utazni, hogy két gyülekezet találkozzon.

Miután elköszöntünk a lelkésztől, útnak indultunk Déva felé, ahol Rátoni Csaba lelkész fogadott minket. Az éjszakát itt töltöttük. A helyi ifjúság elleni barátságos focimeccs után az estét egy közös társasjátékkal zártuk le.

Második nap Rátoni Csaba bemutatta a gyülekezetet. Mesélt arról, hogy mi, fiatalok vagyunk azok, akik a jövőt képviseljük, mi

vagyunk azok, akik tovább visszük a gyertya lángját, és hogy milyen fontosak a gyülekezetépítésben a közvetlen munkatársak. A templom megtekintése után, „megtámadtuk” magas Déva várát. A hóval és széllel harcolva másztuk meg a lépcsőfokokat. Az ebéd után Vajasd felé indultunk.

A gyülekezet fiatal lelkésze, Barta Aladár fogadott minket. Bemutatta nekünk a gyülekezetét. Beszélt a lelkipásztori szolgálat áldásairól, nehézségeiről.

Innen utunk visszavezetett Nagyenyedre, a Bethlen Gábor Kollégiumba. Az igazgatónő, Szócs Ildikó rövid, de annál értékesebb bemutatót tartott az iskoláról. Hangsúlyozta a magyarság, a református hitvallás és a tanulás fontosságát. Biztató szavakkal küldött minket haza, hogy akárhova is megyünk, ott is Isten igéjét hirdessük, a magyarságunkat megtartsuk.

Megismerkedtünk Lőrincz Zoltán nyugdíjas lelkipásztorral és feleségével, Trudi nével, akik vendégül láttak minket és csodálattal néztük és hallgattuk azt, hogy mennyire aktívak még 80 év felett is, tanúi lehettünk annak, ahogy áradt belőlük a hit és a humor.

Olyan helyeken is jártunk, ahol a szavak már nem szólnak a templomokban, ahol a gyülekezetek kihaltak, ahol a magyar szó örökre elnémult. Isten házai, amelyek egykor az Urat dicsérték és szolgálták, ma már csak emlék és feljegyzés őrzi őket. Feladatot kaptunk, hogy a gyülekezeti lángot őrizzük, szavunkkal és tetteinkkel tovább vigyük azt a munkát, amit elődeink végeztek. A mi feladatunk az is, hogy egykori szép templomaink ne menjenek feledésbe. Az utazás megmutatta nekünk, hogy a munkánk mennyire fontos, a kevesen is hű lenni, Istennek szolgálni, védeni templomainkat, építeni gyülekezeteinket. A kinti hideg ellenére lelkünk megtelt melegséggel, hiszen olyan jó volt találkozni a munkájukat hűségesen végző lelkipásztorokkal, akiknek, reméljük egykor mi is szolgatársai leszünk.

Énekel a közösség szolgálatában

Valamikor februárban Brian James Johnston, egykori, nyugdíjazott angol tanárunk, ismét belépett a Teológia kapuján. Új énekkari tagokat kereset a fiúkórusba. Többen indítást éreztünk, hogy csatlakozzunk.

Brian közölte, hogy szeretne egy jótékonyági koncertet szervezni, amivel a látássérült gyermekeket akarja támogatni. Lelkesedése minket is megragadt.

Brian angolul tartotta a próbákat, és az énekek is angol nyelvűek voltak. Ezáltal elérte azt is, hogy angolul beszéljünk, illetve nyelvi ismeretünk gyarapodjon.

Ahogy közeledett a fellépés estje, egyre jobban átjárt minket Brian lelkesedése, hogy amit végzünk, azt teljes szívvel tegyük, hisz nincs olyan akadály, amit ne tudnánk imával, kitartással legyőzni.

A koncerten, több meghívott, énekes, szavaló, kórus bontakoztatta ki tehetségét. A fellépők Gebe Fügi Renáta, a Kolozsvári Református Kollégium Gyermekkara, Kelemen Csongor, Kurta József, Mányoki Mária Anna voltak.

Márton István teológiai hallgató volt az est műsorvezetője. Nyitóbeszédében István hangsúlyozta Brian elhivatottságát és kitartását amellet, hogy a társadalom által kitaszítottakat támogassa. A zene és a művészet által Brian egy olyan világot mutat meg, amely színes, gazdag és ennek a csodálatos teremtésnek részei vagyunk.

A műsort Kelemen Csongor teológiai tanár kezdte, kibontakoztatva a színpadon színészi tudását. Elszavalta Dsida Jenő: *Kóborló délután kedves kiskutyámmal* című versét, hangsúlyt fektetve a vers következő gondolatára: „nincs gonosz ember a földön, a világ tágas, nincsen szűk hely a földön”.

Őt követte Gebe Fügi Renáta operaénekesnő előadása. Csodálatos hangjával elbűvölt minket. Ámulattal hallgattuk hangját, ahogyan az este csendjét megtörte. Nem volt szív, amelyet ne járt volna át, sem ablak, mely nem rezdült volna bele.

Renáta éneklését egy még kedvesebb rész követte, a Református Kollégium Gyermekkarának szereplése, akik országos díjazottak. Már az első hangsor eléneklése után megértettük, miért olyan sikeresek. Szavakkal nehéz elmondani az érzést, ami a közönséget átjárta. Hangjuk, mint egy meleg szellő, ami egy hideg mezőn süvít keresztül. A ritmusuk, daluk, lángjuk, minden nézőt megtöltött élettel. Véget nem érő taps fejezte ki a közönség elismerését.

Őket követte Nagy Ádám, első éves teológiai hallgató, aki elénekelte, Giuseppe Giordani: Caromio Ben énekét.

Mányoki Mária Anna operaénekeső három angol dallal szerzett számunkra örömet. Főképpen a gyermekek számára énekelte. A Dísztermet egy olyan hangulat járta keresztül, mintha csak egy jazz kávézóba ültünk volna be az 1940-s években.

A művésznőt a Brian által vezetett férfi teológus kórus követte. Énekeik a csendet, békét, Isten hatalmasságát emelték ki. Egyik dalukban a gyermekkórus segítségét kérték, hogy együtt énekeljenek, ezzel is hangsúlyozva, nélkülük nem teljes az ének.

Ezután következett Kelemen Csongor, aki előadta Reb Tevje dalát a „Hegedűs a háztetőn” musicalből. A gyermekek csak úgy kacagtak rajta, ahogyan a gazdagság vágyait kifigurázta. A műsort a két operaénekes zár-

ta le „nyávogó macskák” című, közös dallal. Utánozva a macskák nyávogó hangját, így adták elő a komikus dalt.

A műsor végeztével közös szeretetvendégségre invitált minket Brian. Finom vacsorával vártak minket az egyetem étkezőjében, amit az első éves teológus lányok készítettek elő.

Brian Johnston 1951. május 19-én született Kanadában. 1993-tól 2016-ig a Kolozsvári Protestáns Teológián tanított. Egyetemi tanulmányait a Wilfred Laurierin végezte Kanadában, majd Kecskeméten tanult tovább. Kitchener városában a Knox Presbyterian gyülekezet presbitere, kántora és az énekkar vezetője volt. Huszonöt évvel ezelőtt jött Romániába egy évre, de annyira megszerette az itteni tájakat és embereket, hogy itt maradt, de mai napig szoros kapcsolatot ápol a gyülekezetével.

Nyugdíjazása után nehezen tudta megszokni, hogy már nem az egyetemen él. Számára mindennapos volt, hogy a diákok hozzá betértek kérdéseikkel. Még mindig nagyon fontos számára a Teológia, az hogy a hallgatók milyen irányba fejlődnek. Az elsőévesekre fordítja a legtöbb figyelmet, mivel még számukra új ez világ, „kikerülhetetlen, hogy valaki őket teljes mértékben ne támogassa”.

A jótékonyági koncertet azért szervezte meg március 14-én, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy van egy ilyen misszió, ami a látássérült gyermekekkel foglalkozik. Továbbá a koncertre való készülés jó alkalom arra, hogy a teológus ének- és angoltudását csiszolja. A következő jótékonyági estén ismét számít a teológus hallgatókra. Hálás volt, hogy támogatásukkal meg tudta szervezni az estét, illetve köszöni az első éves lányok szorgos munkáját.

Kiemelte, hogy a teológiai hallgatók legfontosabb feladata az, hogy támogassák a gyengéket. Közösen kell munkálkodjanak és az éneklés sosem hiányozhat az életükből.

Megtapasztalhattuk azt a csodát, hogy az éneklésnek köszönhetően a közönségből közösség formálódott, akik egy jó ügyért, a látássérült gyermekekkel foglalkozó misszióért adakoztak. Ezért Istennek legyen hála.

400 Keresztelés – kínai üdvözlet

A mellékelt képpel kívántak a kínai keresztyének nemzetközi angol nyelvű internetes weblapjukon, a chinasource.org-on keresztül áldott húsvéti ünnepet hazai és külföldi testvéreiknek. Érdekességként tudatják, hogy húsvét vasárnapja hagyományosan keresztelési vasárnap is. „Kínában testvéreink nagyon készülnek húsvétra, és készülnek a keresztelésekre. Az egyik pekingi gyülekezetben egy év alatt 400 keresztelés volt. Ez évben is hasonló szám várható. És ez még csak egy gyülekezet a sok közül” – írják. Legfrissebb adatok szerint a hatalmas országban mintegy 140 millió keresztyén él, szolgál, tesz bizonyosságot Urunkról. Ezzel a számmal Kína a világkeresztyénségben a harmadik helyre került. A legtöbb keresztyén jelenleg az USA-ban él, számuk 227 millió, az összlakosságnak ez 70,6%-a, többségük protestáns. Második helyen Brazília áll, ahol a keresztyének száma 184 millió, az összlakosságnak 90%-a, java részük római katolikus. Harmadik helyen már Kína következik, közel 140-145 millió keresztyénnel, ez az összlakosságnak 9,5-9,9%-a, többségük protestáns. Ezzel Kína megelőzte az eddigi harmadik helyezett Mexikót, ahol 112 millió a keresztyének száma, az összlakosságnak 92%-a, többségük római katolikus. A 2018. február elején tartotta a Kínai Kommunista Párt nagygyűlését, melyen szigorító tartalmú vallásügyi szabályozást fogadtak el. Még a keresztyének internetes kapcsolattartást is kontroll alá akarja vonni az államhatalom.

A Spiegel Jézus történetével foglalkozik

A híres/hírhedt német heti magazin, a Spiegel húsvéti ünnepi számának borítólapján ezzel a témával foglalkozó cikkekre hívja fel a figyelmet: Kikutatták: a Názáreti Jézus végnapjai. A cikk végkövetkeztése: Ez az eredmény a kételkedőknek alig fog tetszeni. A probléma csak az, hogy Németországban ma bizonyítani kell kutatások alapján, hogy Jézus élt, keresztre feszítették, eltemették és feltámadt. Ez a reformáció földjén olyan döbbenetes, mint ha valamelyik iszlám országban azt hirdetnék a sajtóban: bebizonyosodott, hogy létezik Allah és az ő prófétája, Mohammed élt. Amennyire abszurd lenne ez az iszlám világban, annyira nem tűnik fel a Jézus-téma illetően tálalásának frivolitása a Spiegel szerkesztőknek? Lehet csodálkozni ezek után azon az önveszejtő szemléleten és gyakorlaton, ami Németországban szemünk előtt zajlik? Mégis igaza lesz a kortárs indiai protestáns filozófusnak, Vishal Mangalwadinak, aki évek óta mondja a nyugati világnak: A ti legnagyobb bajotok, hogy elvesztettétek a gyökereiteket. Új reformáció kell vagy Európának vége! A Spiegel magazin Jézus végnapjait igazi krimiként vezeti fel. A cikk hivatkozik Antonia Moropoulou görög történészre, aki 2016-ban megkezdte a jeruzsálemi Sír-templom restaurálását, és földradarral, meg egyéb csúcstechnikai eszközökkel beazonosította a földalatti sírkamrát, ahol Jézus teste feküdt a feltámadásig. Izraeli és amerikai kutatókkal együtt azon vannak, hogy hitelesen és precízen tudják bizonyítani és meghatározni Jézus sírkamráját. Ez lehet tudományos és régészeti érdekesség, de a lényeg ez: Én élek, és ti is élni fogtok! (Jn 14,19)

Fricska

Az édesanya imádkozni tanítja a kislát. Elmondja neki, hogy mennyi áldást kapunk Istentől nap mint nap, és hogy ezekért az áldásokért hálát kell adni, ezért a keresztyén ember minden nap imádkozik Istenhez.

A kislát hosszan gondolkodik ezen, majd megkérdezi:

- A kenyeret és az ennyalót is Isten adja?
- Igen – válaszolja az édesanya.
- És a ruhát is, és a biciklit is?
- Igen, mindent Isten ad – mondja az édesanya.

– Akkor nem értem, hogy apa mit csinál egész nap, mert ő meg azt mondja, hogy ő ad kenyeret az asztalra – töpreng tovább a kislát.

Görög protestáns testvéreink szép temploma

A klasszikusan görög ortodox világban valószínűleg a Katerini protestáns templom és gyülekezet az ország keleti partjainál. A korábban 900 fős gyülekezet tagsága mára nagyon megcsappant. Az 1920-as években sokakat elűzték Törökországba, má-

sok meg onnan jöttek. Ma kb. 30 000 protestáns él Görögországban, ahol a lakosságnak 98%-a ortodox. Nagyobb protestáns közösség él Athénban, Thessalonikiben, a tengerparti Kateriniben és a szigeteken. A protestantizmus a 19. században telepedett meg görög földön. A Görög Evangéliumi Református Egyházban ma mintegy 5000 református gyakorolja hitét 33 kisebb gyülekezetben. Kis létszámú a Görögországi Evangélikus-Lutheránus Egyház, s vannak még anglikánok is, főként ott dolgozó britekből áll ez a közösség. A német protestáns gyülekezet Athénban működik, 180 éves múlttal az egyik legrégebbi.

DR. BÉKEFY LAJOS ROVATVEZETŐ

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábián Tibor, Ghitea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Tokár Sándor, Törtös Beáta, Wagner Erik. Felelős szerkesztő: Visky István. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com
Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkészi hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.